

PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY

**OKRĘGOWY INSPEKTORAT PRACY
W ZIELONEJ GÓRZE**

**SPRAWOZDANIE
z działalności w 2020 roku**

Zielona Góra, w lutym 2021 roku

Każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy
(art. 66 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej)

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	7
II. Działalność kontrolno – nadzorcza.....	9
II.1. Realizacja harmonogramu pracy.....	10
II.2. Wyniki kontroli	12
II.3. Nieprawidłowości dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy	13
II.4. Świadczenia pieniężne ze stosunku pracy	14
II.5. Nieprawidłowości dotyczące prawnej ochrony pracy.....	15
II.6. Wykroczenia przeciwko prawom pracownika oraz powiadomienia prokuratury	16
II.7. Badanie wypadków przy pracy	17
II.8. Kontrola legalności zatrudnienia.....	20
II.9. Działalność interwencyjna - rozpatrywanie skarg pracowniczych.....	27
II.10. Wybrane inne działania Okręgowego Inspektoratu Pracy	34
III. Działalność prewencyjna i informacyjno-promocyjna	38
III.1. Programy prewencyjne i informacyjne.....	38
III.2. Konkursy o tematyce ochrony pracy	44
IV. Charakterystyczne dane dla Lubuskiego (OIP Zielona Góra).....	46
IV.1. Wypadki przy pracy (wg GUS)	46
IV.2. Wypadki przy pracy rolniczej (wg KRUS)	48
IV.3. Choroby zawodowe (wg WSSE)	49
V. Współpraca lokalna i międzynarodowa.....	51
V.1. Współpraca z partnerami społecznymi i instytucjonalnymi	51
V.2. Przygraniczna współpraca międzynarodowa.....	56
VI. Podsumowanie, wnioski oraz założenia i kierunki działania	57
VII. Dane liczbowe z działalności OIP Zielona Góra w 2020 roku	61

I. Wprowadzenie

Państwowa Inspekcja Pracy jest organem podległym Sejmowi RP, zajmującym się nadzorem i kontrolą przestrzegania przepisów prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy, a także kontrolą legalności zatrudnienia.

W zakresie określonym ustawą z dnia 13 kwietnia 2007r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U.2019.1251 t.j. z dnia 2019.07.05) nadzór nad Państwową Inspekcją Pracy sprawuje Rada Ochrony Pracy. Państwową Inspekcją Pracy kieruje Główny Inspektor Pracy powoływany przez Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Główny Inspektor Pracy wchodzi w skład unijnego Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy (SLIC). Państwowa Inspekcja Pracy aktywnie uczestniczy również w działaniach podejmowanych przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP), współpracując ze wskazanymi przez MOP inspekcjami pracy z krajów Europy Środkowej i Wschodniej. Strukturę organizacyjną Państwowej Inspekcji Pracy tworzą: Główny Inspektorat Pracy i 16 okręgowych inspektoratów pracy, w większości których funkcjonują również oddziały. Poszczególne okręgowe inspektoraty pracy obejmują zakresem swojej właściwości terytorialnej obszar jednego województwa.

Okręgowy Inspektorat Pracy w Zielonej Górze wraz z podległym Oddziałem w Gorzowie Wlkp. obejmuje właściwością terytorialną województwo lubuskie. Okręgowy Inspektor Pracy kieruje działalnością Okręgowego Inspektoratu Pracy i nadzoruje działalność inspektorów pracy. Swoje zadania wykonuje przy pomocy zastępców - do spraw nadzoru oraz prawno-organizacyjnych.

Przy Okręgowym Inspektorze Pracy w Zielonej Górze działają społeczne organy opiniodawczo – doradcze: Lubuska Komisja Ochrony Pracy i Lubuska Komisja ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Rolnictwie.

Na koniec 2020 roku w OIP Zielona Góra zatrudnionych było 80 pracowników, w tym 3 w niepełnym wymiarze czasu pracy. Działania kontrolno-nadzorcze prowadziło 46 inspektorów pracy (34 w Zielonej Górze i 12 w Gorzowie Wlkp.) – organów I instancji i okręgowy inspektor pracy jako organ II instancji (plus 2 zastępców), wspomaganych przez pracowników merytorycznych. Pracownicy OIP w przeważającej liczbie posiadają wyższe wykształcenie, w tym wszyscy inspektorzy pracy i pracownicy merytoryczni – są to głównie magistrowie inżynierowie różnych specjalności oraz prawnicy i administratywiści. Ponadto, 5 osób było w okresie przygotowawczym do aplikacji lub w trakcie aplikacji w Ośrodku Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu.

Podstawową rolę w strukturze organizacyjnej okręgowych inspektoratów pracy spełniają samodzielne stanowiska do spraw nadzoru i kontroli, na których zatrudnieni są pracownicy wykonujący lub nadzorujący czynności kontrolne. Stanowiska te można łączyć, w zależności od potrzeb, w zespoły koordynowane przez nadinspektorów pracy. W zielonogórskim Okręgu na koniec roku sprawozdawczego funkcjonowało 6 takich zespołów.

W świetle ustawy do zadań Państwowej Inspekcji Pracy należy w szczególności nadzór i kontrola przestrzegania przepisów prawa pracy, w tym przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz legalności zatrudnienia. Ponadto, w zainteresowaniu Państwowej Inspekcji

Pracy pozostaje nadzór i kontrola zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy osobom fizycznym wykonującym pracę na innej podstawie niż stosunek pracy oraz osobom wykonującym na własny rachunek działalność gospodarczą w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę lub przedsiębiorcę.

Kontroli Państwowej Inspekcji Pracy podlegają pracodawcy, a w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz kontroli legalności zatrudnienia także przedsiębiorcy nie będący pracodawcami, na rzecz których jest świadczona praca przez osoby fizyczne, w tym przez osoby wykonujące na własny rachunek działalność gospodarczą, bez względu na podstawę świadczenia tej pracy. Wszystkie ww. zadania w roku sprawozdawczym realizowane były przez inspektorów pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze.

Zgodnie z ustawą o PIP, w razie stwierdzenia naruszenia przepisów prawa pracy lub przepisów dotyczących legalności zatrudnienia właściwe organy Państwowej Inspekcji Pracy są odpowiednio uprawnione m.in. do:

1) nakazania usunięcia stwierdzonych uchybień w ustalonym terminie, w przypadku, gdy naruszenie dotyczy przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy;

2) nakazania wstrzymania prac lub działalności, gdy naruszenie powoduje bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia pracowników lub innych osób wykonujących te prace lub prowadzących działalność. Skierowania do innych prac pracowników lub innych osób dopuszczonych do pracy wbrew obowiązującym przepisom przy pracach wzbronionych, szkodliwych lub niebezpiecznych albo pracowników lub innych osób dopuszczonych do pracy przy pracach niebezpiecznych, jeżeli pracownicy ci lub osoby nie posiadają odpowiednich kwalifikacji. Nakazy w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu;

3) nakazania wstrzymania eksploatacji maszyn i urządzeń w sytuacji, gdy ich eksploatacja powoduje bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi; nakazy w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu;

4) zakazania wykonywania pracy lub prowadzenia działalności w miejscach, w których stan warunków pracy stanowi bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi; nakazy w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu;

5) nakazania, w przypadku stwierdzenia, że stan bezpieczeństwa i higieny pracy zagraża życiu lub zdrowiu pracowników lub osób fizycznych wykonujących pracę na innej podstawie niż stosunek pracy, w tym osób wykonujących na własny rachunek działalność gospodarczą, zaprzestania prowadzenia działalności bądź działalności określonego rodzaju;

6) nakazania ustalenia, w określonym terminie, okoliczności i przyczyn wypadku;

7) nakazania pracodawcy wypłaty należnego wynagrodzenia za pracę, a także innego świadczenia przysługującego pracownikowi; nakazy w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu;

8) skierowania wystąpienia lub wydania polecenia ustnego, w razie stwierdzenia innych naruszeń niż wymienione w pkt. 1-7, o ich usunięcie, a także o wyciągnięcie konsekwencji w stosunku do osób winnych.

Ponadto, w przypadku stwierdzenia popełnienia wykroczenia przeciwko prawom pracownika, w sprawach określonych w Kodeksie pracy, organy PIP są uprawnione do nakładania grzywien w drodze mandatów karnych (w maksymalnej wysokości do 2 [lub 5] tys. zł) oraz kierowania wniosków o ukaranie do sądów, gdzie zagrożenie grzywną wzrasta do 30 tys. złotych. Inspektorzy mają prawo stosować sankcje również za wykroczenia określone w innych przepisach, stosownie do ustalonych tam norm i wysokości kar.

Państwowa Inspekcja Pracy przy realizacji swoich zadań współdziała ze związkami zawodowymi, organizacjami pracodawców, organami samorządu załogi, radami pracowników, społeczną inspekcją pracy oraz z organami administracji państwowej, a w szczególności z organami nadzoru i kontroli, Policją, Strażą Graniczną, Krajową Administracją Skarbową, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych i innymi, a także organami wszystkich szczebli samorządu terytorialnego.

W razie uzasadnionej potrzeby oraz w celu zapewnienia bezpieczeństwa kontrolującym, organy Policji są obowiązane, na wniosek inspektora pracy, do udzielenia stosownej pomocy.

Zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Pracy, podstawowe działania organów Okręgowego Inspektoratu Pracy w 2020 roku miały charakter kontrolno-nadzorczy. Prowadzone były również działania prewencyjne, informacyjne i popularyzatorskie, a także inne specjalistyczne.

II. Działalność kontrolno - nadzorcza

Prezentowane w niniejszym opracowaniu informacje i dane liczbowe pochodzą bezpośrednio z wyników kontroli przeprowadzonych u tych pracodawców i przedsiębiorców, gdzie występuje wysokie prawdopodobieństwo niewłaściwych warunków pracy lub nieprawidłowości w przestrzeganiu przepisów prawa pracy albo przepisów z zakresu legalności zatrudnienia. Zatem, na podstawie tylko i wyłącznie wyników kontroli, nie jest możliwa całkowita, obiektywna i jednoznaczna ocena stanu ochrony pracy dla województwa lubuskiego, odnosząca się do wszystkich pracodawców i przedsiębiorców. Taki odbiór prezentowanych poniżej danych nie byłby miarodajny z uwagi na to, że dobór przez inspektorów pracy zakładów do kontroli wynika prawie wyłącznie z tzw. przesłanek negatywnych, a nie z wyboru wynikającego ze wskaźników czysto statystycznych. Mówiąc o przesłankach negatywnych doboru, należy rozumieć, że działania inspekcyjne prowadzone są głównie tam, gdzie potencjalnie występują trudne warunki pracy lub naruszane jest prawo pracy np. została złożona skarga pracownicza, wydarzył się śmiertelny, ciężki lub zbiorowy wypadek przy pracy, stwarzane są zagrożenia publiczne, wpłynęły sygnały od organów władzy terenowej lub innych instytucji kontrolnych, itp.

Ponadto na wyniki działalności Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze w 2020 roku wpłynęło czasowe ograniczenie czynności kontrolnych wyłącznie do przypadków bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia pracowników oraz badania śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych wypadków przy pracy, podjęte w dniach 16 marca i 30 października 2020 r. z uwagi na pogarszającą się sytuację epidemiologiczną kraju.

Niemniej, uzyskane dane z kontroli w roku 2020 umożliwiają dokonanie szeregu spostrzeżeń, ocen oraz porównań w stosunku do lat poprzednich. Na ich podstawie można

w miarę precyzyjnie określić w jakim obszarze przepisów prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy, a także legalności zatrudnienia notuje się najczęściej nieprawidłowości, jakiego rodzaju i kategorii pracodawców one dotyczą oraz jaka jest ich skala i tendencje.

Jak wynika z powyższego, w ramach działalności kontrolno-nadzorczej wykonywano zadania wynikające z harmonogramu pracy oraz podejmowano działania interwencyjne.

II.1. Realizacja harmonogramu pracy

Do głównych działań wynikających z harmonogramu na rok 2020 Państwowej Inspekcji Pracy oraz zadań kontrolnych, prewencyjnych i informacyjno-promocyjnych, ustalonych do realizacji przez OIP Zielona Góra należały:

Zadania długofalowe: na lata 2019 – 2021, obejmujące problemy ochrony pracy, wymagające przyjęcia perspektywy długookresowej:

- ✓ Bezpieczeństwo i higiena pracy w zakładach, w których występuje narażenie na czynniki o działaniu rakotwórczym lub mutagennym;
- ✓ Bezpieczeństwo w wytypowanych zakładach o wysokiej skali zagrożeń;
- ✓ Ograniczanie zagrożeń wypadkowych poprzez wdrożenie elementów zarządzania bezpieczeństwem pracy w zakładach, w których wystąpiły wypadki przy pracy.

Zadania bieżące: (tj. na 2020 r.), ukierunkowane na kompleksową ocenę wybranych problemów ochrony pracy:

- ✓ Przestrzeganie zakazu zawierania umów cywilnoprawnych w warunkach wskazujących na istnienie stosunku pracy;
- ✓ Wypłata minimalnego wynagrodzenia dla osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych;
- ✓ Opieka zdrowotna - przestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym bhp;
- ✓ Ocena przestrzegania znowelizowanych przepisów dotyczących zawierania umów terminowych;
- ✓ Przestrzeganie przepisów dot. pracowniczych planów kapitałowych - kontrole planowe;
- ✓ Czas pracy w korporacjach;
- ✓ Czas pracy w jednostkach samorządu terytorialnego;
- ✓ Czas pracy w urzędach administracji państwowej;
- ✓ Przestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym bhp w placówkach handlowych;
- ✓ Narażenie na działanie szkodliwych czynników biologicznych w gospodarce komunalnej;
- ✓ Przestrzeganie przepisów bhp dotyczących organizacji pracy w miejscach, gdzie może występować atmosfera wybuchowa

- ✓ Bezpieczeństwo w leśnictwie;
- ✓ Edukacja - przestrzeganie przepisów prawnej ochrony pracy;
- ✓ Ograniczanie zagrożeń w zakładach rolnych, z uwzględnieniem legalności zatrudnienia;

Zadania stałe: powtarzane rokrocznie, polegające na systematycznym egzekwowaniu prawa w poszczególnych obszarach ochrony pracy i wspieraniu tych kontroli programami prewencyjnymi i informacyjnymi:

- ✓ Badanie wypadków przy pracy;
- ✓ Kontrole przestrzegania przepisów bhp podczas usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych i przemysłowych;
- ✓ Kontrole wyrobów w zakresie oceny ich zgodności z wymaganiami zasadniczymi - działania realizowane w ramach nadzoru rynku;
- ✓ Przestrzeganie przepisów dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- ✓ Roboty wykonywane w miejscach ogólnodostępnych (zagrożenia o charakterze publicznym);
- ✓ Kontrola legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej obywateli polskich;
- ✓ Kontrola legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców;
- ✓ Realizowanie zadań instytucji łącznikowej;
- ✓ Kontrole agencji zatrudnienia oraz przestrzegania przepisów prawa wobec pracowników tymczasowych;
- ✓ Kontrole przestrzegania przepisów ustawy o produktach biobójczych;
- ✓ Eliminowanie zagrożeń wypadkowych w budownictwie;
- ✓ Przestrzeganie przepisów o ograniczeniu handlu w niedziele, święta oraz niektóre inne dni;
- ✓ Krótkie kontrole w budownictwie ukierunkowane na likwidację bezpośrednich zagrożeń dla życia lub zdrowia pracujących;
- ✓ Kontrole dotyczące problematyki REACH i CLP;
- ✓ Egzekwowanie przestrzegania przepisów dot. czasu prowadzenia pojazdu, przerw i czasu odpoczynku (działania w ramach Krajowej Strategii Kontroli przepisów w tym zakresie) oraz czasu pracy kierowców;
- ✓ Egzekwowanie przestrzegania przepisów dot. czasu pracy oraz wypłaty wynagrodzeń i innych świadczeń ze stosunku pracy;
- ✓ Kontrole związane z badaniem skarg;
- ✓ Pierwsza kontrola PIP;

- ✓ Program prewencyjny „Przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy”;
- ✓ Promocja zagadnień ochrony pracy wśród uczniów i studentów – program edukacyjny „Kultura bezpieczeństwa”;
- ✓ Program prewencyjny dla małych przedsiębiorstw (zatrudniających poniżej 50 pracowników): „Zarządzanie bhp – prewencja wypadkowa”;
- ✓ Zmniejszenie zagrożeń i eliminacja nieprawidłowości w mikrozakładach: Program prewencyjny „Zdobądź Dyplom PIP”;
- ✓ Konkursy promujące pożądane postawy w zakresie ochrony pracy:
 - „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej”;
 - „Poznaj swoje prawa w pracy”;
 - „Najaktywniejszy zakładowy społeczny inspektor pracy”;
 - „Konkurs dla pracowników młodocianych”;
 - „Buduj bezpiecznie”;
 - „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”;
- ✓ Działania prewencyjno – promocyjne w rolnictwie indywidualnym: „Szanuj życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym”;
- ✓ Działania informacyjno–edukacyjne w budownictwie;
- ✓ Działania edukacyjno-informacyjne: Czas pracy kierowców a wypadki drogowe.

Zadania własne: zadania o zasięgu lokalnym, wynikające ze specyfiki regionu, w roku 2020 realizowany był jeden temat prewencyjny:

- ✓ Program informacyjno-edukacyjny „Wszechnica Związkowca”.

II.2. Wyniki kontroli

W 2020 roku inspektorzy pracy przeprowadzili 1243 kontrole (poprzednio 2152), którymi objęto 1107 podmiotów. Dla wyeliminowania ujawnionych nieprawidłowości wydano 3830 decyzji (poprzednio 7966), w tym 3772 dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz 58 nakazujących wypłatę należnego wynagrodzenia lub innych świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy.

Z uwagi na ujawnienie bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia pracujących odnotowano 53 przypadki wstrzymania wykonywania pracy przez 101 osób (poprzednio 169 i 353 osób), a w drodze 82 decyzji skierowano do innych prac 202 pracowników lub innych osób (poprzednio odpowiednio 163 i 356 osób) wykonujących pracę wbrew obowiązującym przepisom przy pracach wzbronionych, szkodliwych lub niebezpiecznych, albo pracowników lub inne osoby zatrudnione przy pracach niebezpiecznych, jeżeli nie posiadały odpowiednich kwalifikacji albo były nieodpowiednio wyposażone - łącznie 135 decyzji dot. 303 osób

(poprzednio 332 decyzji 709 osób). Zanotowano także 189 (poprzednio 465) przypadków wstrzymania eksploatacji maszyn, z uwagi na ich nieodpowiedni stan techniczny, mimo niewykonywania na nich pracy bezpośrednio w trakcie kontroli. Powyższe decyzje wydane zostały z rygorem natychmiastowego wykonania.

Tab. Zestawienie podstawowych danych dot. kontroli w ostatnich 10 latach (2011 – 2020):

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba kontroli	2750	2980	2821	2828	2705	2512	2565	2560	2152	1243
Liczba skontrolowanych zakładów	2170	2431	2337	2320	2235	2076	2121	2139	1773	1107
Liczba wydanych decyzji, w tym:	9104	9585	8620	8880	8010	8952	9201	7615	7966	3830
<i>Decyzje wstrzymania prac/ liczba osób</i>	189 600	201 494	191 385	203 452	168 367	232 436	209 353	183 312	169 353	53 101
<i>Decyzje skier. do innych prac/ liczba .osób</i>	181 484	182 470	172 353	229 461	199 411	221 615	206 539	128 335	163 356	82 202

W roku sprawozdawczym nie odnotowano skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. na rozstrzygnięcia organów PIP.

II.3. Nieprawidłowości dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy

Podczas kontroli ujawniono nieprawidłowości w zakresie szeroko rozumianych warunków i bezpieczeństwa pracy dające podstawy do wydania **3830** decyzji nakazowych, dotyczących 38,6 tys. wykonujących pracę (poprzednio **7967**, dot. **58,8 tys. osób**).

Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, podobnie jak w poprzednich latach dotyczyły m.in:

- ✓ przygotowania pracowników do pracy, w tym:
 - braku lub niewłaściwie przeprowadzonych profilaktycznych badań lekarskich,
 - braku lub niewłaściwie przeprowadzonych szkoleń w zakresie bhp pracowników i pracodawców,
 - braku uprawnień kwalifikacyjnych.
- ✓ organizacji bezpiecznej pracy, w tym dotyczących:
 - braku udokumentowanej oceny ryzyka zawodowego,
 - nieuwzględnienia w ww. ocenie wszystkich czynników ryzyka,
 - braku służby bhp.
- ✓ maszyn i urządzeń technicznych, w tym głównie:
 - braku lub niewłaściwych urządzeń ochronnych, osłon,

- braku lub nieprawidłowych urządzeń sterowniczych i sygnalizacyjnych, braku instrukcji bhp.
- ✓ stanowisk i procesów pracy, magazynowania i składowania, w tym:
 - nieprawidłowości przy organizowaniu prac szczególnie niebezpiecznych,
 - nieprawidłowości w prowadzeniu procesów technologicznych,
 - braku lub niewłaściwego zabezpieczenia stanowisk pracy.
- ✓ urządzeń i instalacji, w tym:
 - braku lub niewłaściwego zabezpieczenia instalacji i urządzeń elektrycznych,
 - prowadzeniu eksploatacji urządzeń i instalacji w sposób zagrażający bezpieczeństwu obsługi i otoczenia,
 - niewłaściwej eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych.

Realizacja prawomocnych decyzji nakazowych jest na bieżąco monitorowana, m.in. na podstawie informacji od adresatów decyzji oraz kontroli sprawdzających. Na dzień sporządzania niniejszego sprawozdania z powyższych ustaleń wynika, że wykonano ponad 73,8% wydanych przez inspektorów decyzji. W związku z ich realizacją poprawiono bezpieczeństwo i warunki pracy ponad 30 tysięcy ¹⁾ pracowników. ¹⁾ (liczonych tyle razy, ile razy poprawiono im warunki pracy)

W 2020 r. Okręgowy Inspektor Pracy jako organ pierwszej instancji nie wydawał decyzji zaprzestania prowadzenia działalności określonego rodzaju na podstawie art. 11 u. 5 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy (1 – w roku poprzednim).

W związku ze stwierdzeniem w czasie kolejnych kontroli tej samej firmy rażącego naruszenia przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy inspektorzy pracy skierowali do jednostek organizacyjnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych 2 wnioski (poprzednio – 7) o podwyższenie płatnikom o 100% składek na ubezpieczenie wypadkowe, ustalanych na najbliższy rok składkowy. Wnioski zostały uwzględnione przez ZUS.

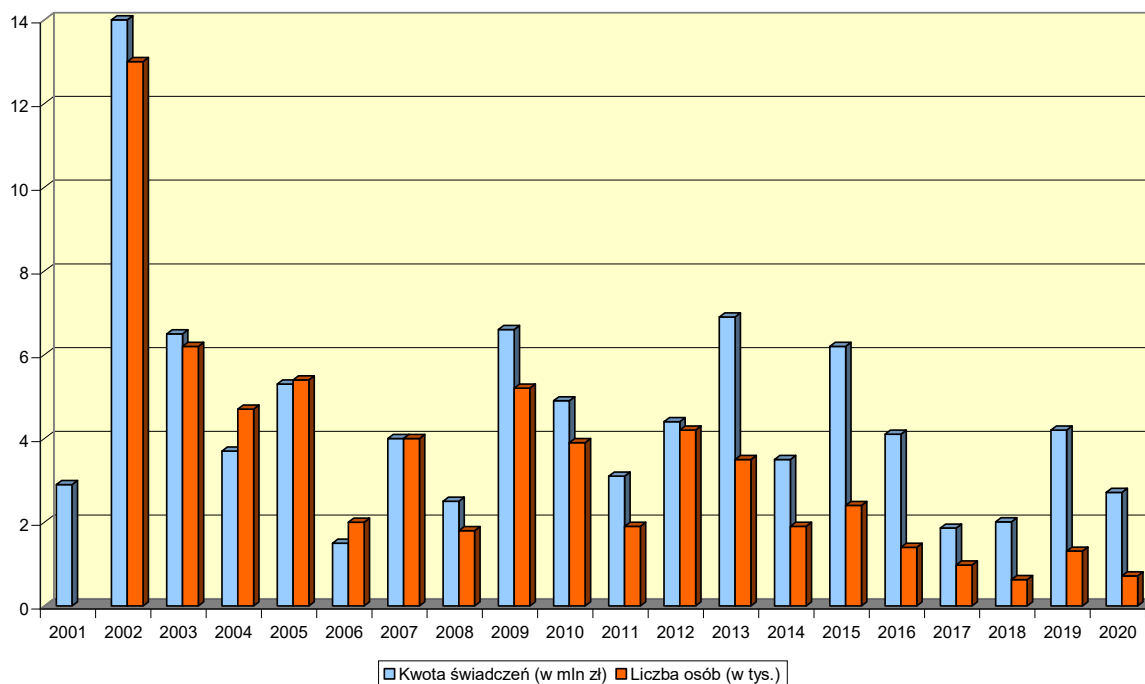
II.4. Świadczenia pieniężne ze stosunku pracy

W związku z niewypłaceniem wynagrodzenia, bądź innych świadczeń ze stosunku pracy, inspektorzy pracy mają prawo, w określonej sytuacji, wydania decyzji nakazujących ich wypłatę.

Inspektorzy pracy podczas kontroli 20 zakładów (poprzednio 37 - spadek o 46% wobec 2019r.) zebrali materiał dający podstawy wydania 58 decyzji (poprzednio 87) nakazujących wypłacenie 716 pracownikom (poprzednio 1131 , tj. spadek o 37%) kwoty ok. 2,7 mln zł (pop. 4,2 mln) tytułem wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy.

Na dzień sporządzania raportu do wyegzekwowania pozostała kwota 349 tys. zł, tj. 12,8% ogółem objętej nakazami, gdzie 95% stanowią zobowiązania POM Strzelce Krajeńskie Sp. z o.o. w restrukturyzacji.

Skala ujawnionych zaległości finansowych w Lubuskiem w latach 2001-2020

Dominowały zaległości ujawnione w 3 zakładach, które stanowiły ok. 95% kwoty objętej decyzjami (Milenium Zakłady Bukmacherskie Sp. z o.o. w Zielonej Górze, PPUH POM Strzelce Krajeńskie Sp. z o.o. w Strzelcach Krajeńskich).

Uzasadnienie dla ingerencji nakazami płatniczymi stanowiły m.in. przypadki niewypłacenia wynagrodzenia za pracę, wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych, ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy, odprawy pieniężnej z tytułu rozwiązania stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, nagród jubileuszowych.

II.5. Nieprawidłowości dotyczące prawnej ochrony pracy

Kontrole w roku sprawozdawczym wykazały naruszenia przepisów prawa pracy oraz legalności zatrudnienia, w wyniku czego inspektorzy skierowali do pracodawców wystąpienia obejmujące łącznie 2902 wnioski i 238 poleceń ustnych, dotyczących przede wszystkim praworządności w stosunkach pracy i warunków zatrudnienia ponad 34 tys. pracowników.

Podobnie jak w latach poprzednich przedmiot wystąpień i poleceń zdominowały zagadnienia stosunku pracy, czasu pracy, przygotowania do pracy, świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy i legalności zatrudnienia. I tak inspektorzy pracy:

- ✓ występowali o wyeliminowanie uchybień dot. m.in. informowania pracowników o warunkach zatrudnienia, akt osobowych pracowników, nawiązywania i rozwiązywania stosunków pracy, wydawania i treści świadectw pracy, zapisów w regulaminach pracy, stosowania kar porządkowych, treści umów o pracę;
- ✓ wnosili o przestrzeganie przepisów dot. szkolenia pracowników w zakresie bhp, profilaktycznych badań lekarskich pracowników oraz dodatkowych uprawnień kwalifikacyjnych;

- ✓ w zakresie czasu pracy regulowali nieprawidłowości dot. m.in. określenia norm czasu pracy, w tym długości okresu rozliczeniowego, ewidencji czasu pracy, zatrudniania z naruszeniem przepisów o odpoczynku, w czasie przekraczającym ustalony wymiar, powyżej przeciętnie 5 dni w tygodniu w przyjętym okresie rozliczeniowym, czasu pracy osób niepełnosprawnych;
- ✓ występowali w sprawach terminowości wypłat oraz wyeliminowania innych nieprawidłowości przy wypłacie przysługujących pracownikom świadczeń pieniężnych i braków w regulaminach wynagradzania.

Ponadto, w drodze wystąpień likwidowano uchybienia w zakresie m.in. oceny ryzyka zawodowego, ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy, urlopów pracowniczych, legalności zatrudnienia, kart ewidencyjnych środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego, wypełniania zadań przez służbę bhp, zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Do czasu sporządzenia niniejszego opracowania pracodawcy, odpowiadając na wystąpienia, poinformowali o wykonaniu ok. 55% wniosków i poleceń, które bezpośrednio dotyczyły ponad 25 tys. zatrudnionych.

II.6. Wykroczenia przeciwko prawom pracownika oraz powiadomienia prokuratury

a) Postępowania w sprawach o wykroczenia

Konsekwencją stwierdzenia przez inspektorów pracy nieprawidłowości wyczerpujących znamiona 894 wykroczeń było wszczęcie postępowań wobec 536 osób. W stosunku do obwinionych zastosowano:

- ✓ 25 wniosków do sądu o ukaranie, w związku z popełnieniem 92 wykroczeń,
- ✓ 267 postępowań mandatowych, w związku z popełnieniem 479 wykroczeń,
- ✓ 244 środków wychowawczych, w związku z popełnieniem 323 wykroczeń.

Sądy rozpatrując wnioski inspektorów pracy rozpoznały 19 spraw. W 16 przypadkach orzeczono grzywny w kwocie od 500 do 5 000 złotych.

W drodze 267 postępowań mandatowych nałożono grzywny w łącznej kwocie 294100 złotych (przeciętna kwota grzywny – 1 100 złotych). Nie zanotowano wniosków o uchylenie mandatu.

Środki wychowawcze zastosowane wobec 244 osób (obejmujące 323 wykroczeń) wydane zostały w sytuacji, gdzie zdaniem inspektora pracy bardziej rygorystyczne postępowanie byłoby przedwczesne, lub stanowiłoby nadmierną dolegliwość wobec wagi ujawnionych wykroczeń.

b) Postępowania karne

Inspektorzy pracy skierowali do prokuratury 25 zawiadomień (poprzednio – 28, spadek o 10,7%) o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa. W kilku zawiadomieniach zastosowano kumulatywną kwalifikację. Zawiadomienia obejmowały łącznie 31 naruszeń prawa. Zidentyfikowano 9 przypadków popełnienia przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową i 22 innych przestępstw ujawnionych w trakcie kontroli, w tym 15 przypadków przestępstw z art. 225 § 2 kk (poprzednio – 13, wzrost o 15%) tj. udaremnienia przeprowadzenia kontroli przez inspektora pracy.

Na dzień sporządzenia sprawozdania wszczęto 22 postępowania. W 7 przypadkach prokurator zdecydował się na wniesienie aktu oskarżenia do sądu.

II.7. Badanie wypadków przy pracy

W 2020 roku inspektorzy pracy zbadali okoliczności i przyczyny 43 wypadków przy pracy. W ww. zdarzeniach poszkodowanych zostały łącznie 43 osoby, z których 8 poniosło śmierć, a 24 doznały ciężkich obrażeń ciała.

Tab. Liczba zgłoszonych do OIP i zbadanych wypadków przy pracy (w latach 2018-2020).

Liczba wypadków zgłoszonych				Liczba wypadków zbadanych		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
ogółem	90	88	65	62	62	43
w tym: śmiertelnych				7	12	8
ciężkich				29	30	24
zbiorowych				1	2	0
lekkich				25	18	11

Różnica pomiędzy liczbą wypadków zgłoszonych, a badanych wynika z tego, iż nie badano większości zgłoszonych wypadków lekkich, wypadków komunikacyjnych oraz nagłych wypadków medycznych, a część zgłoszonych wypadków jest w trakcie badania.

Wypadki komunikacyjne:

Liczba wypadków zgłoszonych - 7,

Liczba wypadków zbadanych - 0.

Nagle wypadki medyczne:

Liczba wypadków zgłoszonych - 12,

Liczba wypadków zbadanych - 0.

Tab. Osoby poszkodowane w wypadkach przy pracy zbadanych przez IP w 2020 roku.

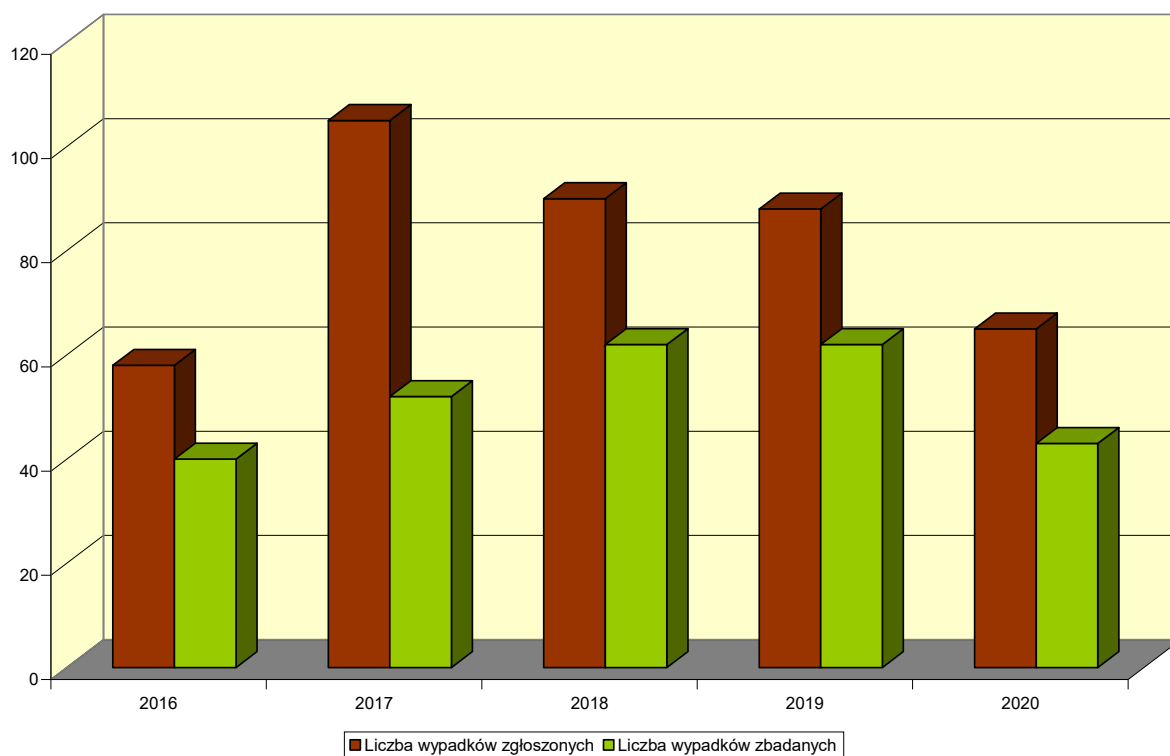
Liczba wypadków zbadanych		Liczba poszkodowanych w wypadkach		
		ogółem	w tym:	
			śmiertelnych	ciężkich
ogółem	43	43	8	24
w tym zbiorowych	0	0	0	0

Z uwagi na stosunkowo niewielką liczbę zbadanych wypadków, nie stwierdzono by jakaś grupa wypadków wykazywała cechy powtarzalności.

Liczbowy i procentowy udział podmiotów oraz zdarzeń, podczas których uzyskano informacje o zaistniałych wypadkach przedstawia się następująco:

- pracodawcy – 44 (67,7 %),
- policja – 20 (30,7 %),
- inny OIP – 1

Nie stwierdzono zaniechania zgłoszenia przez pracodawcę informacji o wypadku.

Wśród przyczyn zaistniałych wypadków przeważały przyczyny wynikające ze stanu fizycznego i zachowań pracownika oraz przyczyny związane z niewłaściwą organizacją pracy. Odnotowano stosunkowo niewielki udział przyczyn technicznych w ogólnej liczbie przyczyn.

W grupie przyczyn wynikających ze stanu fizycznego i zachowań pracownika przeważały przyczyny spowodowane nieprawidłowym zachowaniem się pracownika, a polegające w szczególności na: lekceważeniu zagrożenia, zaskoczeniu niespodziewanym zdarzeniem oraz niedostatecznej koncentracji uwagi na wykonywanej czynności. Niewłaściwe samowolne zachowanie się pracownika stanowiło przejawiało się głównie w wykonywaniu czynności bez usunięcia zagrożenia, niewłaściwym operowaniu kończynami w strefie zagrożenia oraz wejściu, wjechaniu na obszar zagrożony bez upewnienia się, czy nie ma niebezpieczeństwa. Brak lub niewłaściwe posługiwanie się czynnikiem materialnym polegało głównie na użyciu czynnika materialnego podczas przebywania osób w strefie zagrożenia oraz wadliwym zainstalowaniu czynnika materialnego przez pracownika.

Wśród przyczyn organizacyjnych większość stanowiły przyczyny związane z niewłaściwą ogólną organizacją pracy, polegającą przede wszystkim na: braku nadzoru oraz tolerowaniu przez pracowników nadzoru odstępstw od zasad bezpiecznej pracy, braku instrukcji posługiwania się czynnikiem materialnym i braku lub niewłaściwym przeszkoleniem w zakresie

bhp. W mniejszym stopniu przyczyny wypadków związane były z niewłaściwą eksploatacją czynnika materialnego oraz niewłaściwą organizacją stanowiska pracy.

Przyczyny wynikające z niewłaściwych rozwiązań technicznych spowodowane były wadami konstrukcyjnymi lub niewłaściwymi rozwiązaniami technicznymi i ergonomicznymi czynnika materialnego.

Wyniki kontroli związanych z badaniem okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy wykazują, że liczba wypadków przy pracy co prawda zmniejsza się w porównaniu z latami poprzednimi, jednakże niewiele wskazuje na radykalną poprawę w najbliższym okresie. Jest to wskazaniem do podejmowanie różnorodnych działań, które mogłyby mieć wpływ na ograniczenie ilości wypadków, a zwłaszcza tych o najcięższych skutkach. Jednakże przeszkodą dla organów Państwowej Inspekcji Pracy w skuteczniejszym wpływaniu na zmniejszanie się liczby wypadków przy pracy wydaje się zdecydowana dominacja wypadków lekkich, które w zasadzie nie są badane przez inspektorów pracy.

Działania zmierzające do zmniejszenia liczby wypadków przy pracy powinny polegać na:

- zintensyfikowaniu działalności kontrolno-nadzorczej w zakładach i branżach charakteryzujących się szczególnym zagrożeniem wypadkowym (budownictwo, przemysł drzewny, metalowy, handel). Biorąc pod uwagę dużą ilość nieprawidłowości w zakresie szkoleń bhp, kontrole tych zagadnień powinny być prowadzone w trakcie każdej wizyty inspektora w zakładzie. Konieczne jest kontynuowanie oraz nasilenie kontroli tej tematyki, tym bardziej, że interwencje inspektorów PIP wymuszają na pracodawcach realizację ich obowiązków wobec pracowników, co przekłada się na bezpieczniejsze wykonywanie przez pracowników pracy, a pośrednio przyczynia się do zmniejszenia liczby wypadków przy pracy,
- popularyzowaniu problematyki ochrony pracy w lokalnych środkach masowego przekazu (prasa, radio, telewizja) poprzez organizowanie cyklicznych spotkań oraz informowania o spektakularnych wypadkach przy pracy,
- współdziałaniu z organizacjami pracodawców w zakresie popularyzacji reguł bezpiecznej pracy,
- organizowaniu na szczeblu okręgu seminariów dla pracodawców z branż szczególnie zagrożonych wypadkami, w celu przedstawienia przyczyn zaistniałych wypadków oraz wskazania skutecznych środków profilaktycznych,
- akcentowaniu problematyki wypadkowości w kontaktach z partnerami społecznymi (związki zawodowe, sip).
- w ramach działań prewencyjnych Inspekcji pracy - wydanie informatora o aktualnych obowiązkach pracodawcy w zakresie zapobieganiu wypadkom. Ponadto w informatorze można uzmysłowić pracodawcom, że wiedza z zakresu bhp odpowiednio wykorzystana stanowi mniejszy wydatek niż koszty związane z wypadkiem lub spowodowaną wypadkiem niezdolnością pracownika do pracy. Broszura uzupełniłaby wyjaśnienia i porady w tym zakresie udzielane w czasie kontroli pracodawcom i służbom bhp w kontrolowanych zakładach.

Do radykalnej poprawy stanu bezpieczeństwa pracy, a w konsekwencji zmniejszenia wypadkowości może przyczynić się wprowadzenie zmian systemowych motywujących

pracodawców ekonomicznie do działań na rzecz eliminowania zagrożeń wypadkowych, np. poprzez:

- dofinansowywanie przez państwo i instytucje ubezpieczeniowe (np. ZUS) lub pomoc w uzyskaniu niskooprocentowanych pożyczek dla przedsiębiorców inwestujących w poprawę warunków pracy zatrudnionych pracowników,
- obciążanie pracodawców (w całości lub w części) kosztami wypadków (odszkodowanie, renta, rehabilitacja poszkodowanych), jeżeli wypadek bezspornie nastąpił z ich winy. Regres dokonywany byłby przez instytucje ubezpieczeniowe.

Rok sprawozdawczy był kolejnym, w którym inspektorzy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze prowadzili działania edukacyjno-informacyjne. Wykorzystując doświadczenia z poprzednich lat główny nacisk położono na realizację szkoleń skierowanych do pracodawców oraz ich personelu nadzorczo-technicznego.

Zestawienie liczbowe i krótka analiza wszystkich wypadków przy pracy, które zaistniały w województwie lubuskim w okresie sprawozdawczym (wg danych GUS) znajduje się w dalszej części niniejszego opracowania.

II.8. Kontrola legalności zatrudnienia

Działalność nadzorczo-kontrolna

W ramach realizacji zadań z zakresu legalności zatrudnienia w 2020 r. inspektorzy pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze przeprowadzili 308 kontroli legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej obywateli polskich, 125 kontroli legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców, 13 kontroli przestrzegania przepisów prawa przez agencje zatrudnienia oraz agencje pracy tymczasowej, 15 kontroli w zakresie przestrzegania przepisów prawa wobec pracowników tymczasowych oraz przez pracodawców użytkowników, 12 kontroli w zakresie delegowania pracowników z terytorium Polski i delegowania pracowników do Polski w ramach świadczenia usług.

Ponadto w ramach realizacji zadań z zakresu legalności zatrudnienia prowadzone były czynności służbowe, w tym 6 dot. obywateli polskich, 2 dot. cudzoziemców, jedna dot. agencji zatrudnienia oraz 12 dot. delegowania w ramach świadczenia usług.

Czynności kontrolne i służbowe prowadzone były w 304 podmiotach w zakresie legalności zatrudnienia obywateli polskich, 124 podmiotach w zakresie legalności zatrudnienia cudzoziemców, 21 podmiotach w zakresie agencji zatrudnienia i pracodawców użytkowników, 13 podmiotach w zakresie delegowania pracowników w ramach świadczenia usług.

W zakresie legalności zatrudnienia czynnościami kontrolnymi i służbowymi objęto 1618 obywateli polskich wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę i umowy prawa cywilnego, 716 cudzoziemców, 44 osoby delegowane w ramach świadczenia usług.

Kontrole legalności zatrudnienia dotyczyły 400 podmiotów, w tym 376 sektora prywatnego, 20 sektora publicznego, 4 sektora innego. Prowadzone były w małych podmiotach (wg indeksu zatrudnienia do 9 osób) – 271 podmiotów, w podmiotach średnich (od 10 do 49 osób) – 77 podmiotów, w dużych (od 50 do 249 osób) – 34 podmioty oraz w wielkich (od 250 osób) – 18 podmiotów objętych kontrolą.

Czynności kontrolne w zakresie legalności zatrudnienia prowadzone były głównie w branżach (wg klasyfikacji PKD): handel i naprawy (114), przetwórstwo przemysłowe (85), budownictwo (60), transport i gospodarka magazynowa (42), usługi administrowania (21), zakwaterowanie i usługi gastronomiczne (15), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (12), pozostała działalność usługowa (10), działalność profesjonalna (9), inne branże (32).

W kontrolowanych podmiotach ustalono 20088 osób wykonujących pracę, w tym na podstawie umowy o pracę 15391 osób (76,6%), na podstawie umowy cywilnoprawnej 4369 (21,7 %), w ramach samozatrudnienia 178 (0,9 %), inne formy 150 (0,8 %).

Podczas kontroli inspektorzy pracy stwierdzili naruszenia przepisów prawa pracy, w tym legalności zatrudnienia i bezpieczeństwa i higieny pracy:

- dotyczące obywateli polskich m.in.
 - nielegalne powierzanie i wykonywanie pracy
 - niepotwierdzenie w formie pisemnej zawartej umowy o pracę
 - niezgłaszanie i nieterminowe zgłaszanie osób wykonujących pracę do ubezpieczeń społecznych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych
 - nieopłacanie składek na Fundusz Pracy lub nieterminowe ich opłacanie
 - niepowiadamianie powiatowego urzędu pracy przez bezrobotnego o podjęciu zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej
 - nieprzestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym technicznego bezpieczeństwa pracy w stosunku do obywateli polskich
- dotyczące cudzoziemców m.in.
 - nielegalne powierzanie i wykonywanie pracy
 - nieposiadanie wymaganego zezwolenia na pracę
 - wykonywanie pracy przez cudzoziemca na stanowisku lub na warunkach innych niż określone w zezwoleniu na pracę
 - niezawieranie z cudzoziemcem umowy w formie pisemnej
 - wykonywanie pracy gdy podstawa pobytu nie uprawniała do wykonywania pracy
 - niezgłaszanie i nieterminowe zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych
 - nieprzestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym technicznego bezpieczeństwa pracy
- dotyczące agencji zatrudnienia m.in.
 - niewydawanie osobom skierowanym do pracy tymczasowej zaświadczenia potwierdzającego okres wykonywania pracy u danego pracodawcy użytkownika
 - nielegalne powierzanie pracy cudzoziemcom
 - nieopłacanie składek na Fundusz Pracy i nieterminowe opłacanie składek
 - niezapewnienie minimalnej stawki godzinowej wypłacanego wynagrodzenia z tytułu wykonywania pracy na podstawie zawartej umowy zlecenia
 - nieterminowa wypłata pracownikom wynagrodzenia za pracę
 - nieterminowe zgłaszanie pracowników do ubezpieczeń społecznych
 - w zakresie potrąceń z wynagrodzenia za pracę

- w zakresie oceny ryzyka zawodowego
- dopuszczanie pracowników do pracy bez szkolenia okresowego w dziedzinie bhp
- dotyczące pracowników tymczasowych m.in.
 - niedopełnienie obowiązków dotyczących zapewnienia osobom wykonującym pracę tymczasową bezpiecznych i higienicznych warunków pracy
 - nieprowadzenie przez pracodawcę użytkownika wymaganej ewidencji osób wykonujących pracę tymczasową
- dotyczące delegowania pracowników w ramach świadczenia usług m.in.
 - nieterminowe złożenie oświadczenia przez pracodawcę delegującego pracownika na terytorium Polski
 - niezapewnienie prawidłowego potwierdzenia przez pracowników zawarcia umowy o pracę
 - nieterminowe zgłaszanie pracowników do ubezpieczeń społecznych
 - niezapewnienie prawidłowego potwierdzenia odbioru wynagrodzenia
 - nierzetelne prowadzenie ewidencji czasu pracy
 - nieprzekazanie pracownikom pisemnej informacji o warunkach zatrudnienia
 - nieprawidłowe prowadzenie akt osobowych pracowników delegowanych
 - nieprawidłowości w treści świadectw pracy
 - nieterminowe opłacanie składek na Fundusz Pracy
 - nieprzeprowadzanie szkoleń w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie pracy i na koszt pracodawcy
 - dopuszczanie pracowników (obywateli polskich) do pracy bez szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (instruktażu ogólnego i instruktażu stanowiskowego oraz dopuszczanie do pracy bez szkolenia okresowego
 - dopuszczanie pracowników do pracy bez profilaktycznych badań lekarskich
 - nieprzestrzeganie przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

W wyniku prowadzonych kontroli legalności zatrudnienia m.in. ujawniono:

- w zakresie obywateli polskich
 - 166 osób, które świadczyły pracę nielegalnie, w tym
 - 14 osób pracujących bez umowy o pracę potwierdzonej w formie pisemnej
 - 156 osób bez zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych lub nieterminowo zgłoszone
 - 1 osoba bezrobotna, która nie powiadomiła właściwego powiatowego urzędu pracy o podjęciu pracy zarobkowej
 - 29 nieprawidłowości dot. składek na Fundusz Pracy
- w zakresie cudzoziemców
 - 157 cudzoziemców, którzy nielegalnie wykonywali pracę, w tym
 - 110 bez wymaganego zezwolenia na pracę
 - 47 wykonujących pracę na innych warunkach niż określone w zezwoleniu

- 13 bez umowy zawartej w formie pisemnej
- 2 podstawa pobytu nie uprawniała do wykonywania pracy
- w zakresie agencji zatrudnienia
 - 11 agencji zatrudnienia, w których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie naruszenia przepisów prawa pracy w tym bezpieczeństwa pracy oraz legalności zatrudnienia
- w zakresie pracowników tymczasowych
 - 3 pracodawców użytkowników, u których stwierdzono naruszenia przepisów prawa, w tym jeden przypadek istotnych naruszeń przepisów dot. niezapewnienia bezpiecznych warunków pracy pracownikom tymczasowym
- w zakresie delegowania pracowników w ramach świadczenia usług
 - nieterminowe opłacanie składek na Fundusz Pracy za 212 osób na 143.177,36 zł
 - nieterminowe zgłaszanie pracowników do ubezpieczeń społecznych
 - niezapewnienie prawidłowego potwierdzania odbioru wynagrodzenia
 - nierzetelne prowadzenie ewidencji czasu pracy
 - nieprzekazanie 6 pracownikom pisemnej informacji o warunkach zatrudnienia
 - nieprawidłowe prowadzenie akt osobowych pracowników delegowanych
 - nieprawidłowości w treści świadectw pracy
 - nieprzeprowadzanie szkoleń w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy w czasie pracy i na koszt pracodawcy
 - dopuszczanie pracowników (obywateli polskich) do pracy bez szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (instruktażu ogólnego i instruktażu stanowiskowego oraz dopuszczanie do pracy bez szkolenia okresowego
 - dopuszczanie 9 pracowników do pracy bez profilaktycznych badań lekarskich
 - nieprzestrzeganie przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Środki prawne wydane w wyniku kontroli legalności zatrudnienia

W wyniku przeprowadzonych kontroli legalności zatrudnienia w celu przywrócenia stanu zgodnego z prawem:

- wydano 7 poleceń dot. 17 osób
- skierowano 210 wniosków w wystąpieniach dot. 1533 osób
- wydano 74 decyzje administracyjne dot. 829 osób
- ujawniono 107 wykroczeń popełnionych przez 84 osoby
- skierowano 4 zawiadomienia do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, w tym jedno dot. ubezpieczeń społecznych.

Postępowania wyjaśniające - wykroczenia, sankcje

W stosunku do 84 osób naruszających przepisy prawa w zakresie legalności zatrudnienia przeprowadzone zostały postępowania wyjaśniające dot. 107 popełnionych wykroczeń, które

zakończone zostały:

- ukaraniem 36 sprawców 50 popełnionych wykroczeń mandatami karnymi w łącznej kwocie 38.300,00 zł
- skierowaniem do sądu 4 wniosków o ukaranie 4 sprawców 13 wykroczeń
- zastosowaniem wobec 44 osób, sprawców 44 popełnionych wykroczeń środka oddziaływania wychowawczego.

Kary pieniężne i grzywny administracyjne

W wyniku prowadzonych postępowań w ramach instytucji łącznikowej IMI:

- skierowanych zostało do 3 przedsiębiorców 7 powiadomień o nałożeniu kary pieniężnej lub grzywny administracyjnej na łączną kwotę 9.350,00 Euro
- skierowane zostało do jednego przedsiębiorcy powiadomienie o wniosku o egzekucję administracyjną kary pieniężnej lub grzywny administracyjnej na łączną kwotę 1.100,00 Euro (4.881,58 zł).

W wyniku kontroli legalności zatrudnienia oraz wydanych środków prawnych przywrócony został stan zgodny z prawem, w tym m.in.:

- zalegalizowana została praca obywateli polskich i cudzoziemców
- potwierdzone zostały i zawarte w formie pisemnej umowy o pracę
- dokonano zgłoszenia osób wykonujących pracę do ubezpieczeń społecznych
- wyegzekwowano odprowadzenie zaległych należnych składek na Fundusz Pracy
- zapewnione zostały bezpieczne i higieniczne warunki pracy.

Działania prewencyjne, informacyjne i edukacyjne

W okresie sprawozdawczym działalność prewencyjna i profilaktyczna w zakresie legalności zatrudnienia była prowadzona przez inspektorów pracy Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia m.in. podczas prowadzonych kontroli i czynności służbowych. Działania prewencyjne i profilaktyczne prowadzone podczas kontroli związanych z realizacją tematu polegały na wyjaśnieniach problemów i zagadnień poruszanych przez przedsiębiorców oraz udzielaniu odpowiedzi na zadawane pytania związane z prowadzoną działalnością.

W ramach podjętych działań prewencyjnych i edukacyjnych dot. legalności zatrudnienia udzielone zostały 154 porady prawne (przez inspektorów pracy, specjalistów oraz radców prawnych inspektoratu), prowadzone były szkolenia informacyjne, edukacyjne oraz konsultacje, udzielane były porady prawne w urzędach, szkołach, na targach i organizowanych konkursach oraz rozpowszechniane były wydawnictwa tematyczne.

W siedzibie Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze dla wszystkich zainteresowanych problematyką i zagadnieniami prawa pracy, w tym dla osób korzystających z poradnictwa prawnego przygotowane były w wyznaczonym ogólnodostępnym miejscu wydawnictwa i informatory przygotowane przez Państwową Inspekcję Pracy dot. prawa pracy, bezpieczeństwa i higieny pracy, legalności zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracowników tymczasowych, delegowania, przeciwdziałania handlowi

ludźmi i pracy przymusowej. Ponadto do dyspozycji były wydawnictwa przygotowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, materiały informacyjne przekazane przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji (IOM) oraz ulotki informacyjne dot. przeciwdziałania handlowi ludźmi i pracy przymusowej przygotowane przez Lubuski Urząd Wojewódzki w ramach działania Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Materiały informacyjne przekazane przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji (IOM) wraz z linkiem do strony www.migrant.info.pl zamieszczone są na stronie internetowej inspektoratu.

Ponadto w ramach działań prewencyjnych, informacyjnych i edukacyjnych podejmowanych w zakresie legalności zatrudnienia m.in.:

- wspólnie z Redakcją Gazety Lubuskiej dwa razy w miesiącu, w ramach telefonicznie pełnionego dyżuru prawnego prowadzone było przez głównego specjalistę z Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze poradnictwo w zakresie przepisów prawa pracy, w tym przepisów dotyczących legalności zatrudnienia
- w siedzibie Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli, w ramach porozumienia zawartego pomiędzy Okręgowym Inspektorem Pracy w Zielonej Górze a Dyrektorem Powiatowego Urzędu Pracy w Nowej Soli w pierwszy czwartek miesiąca prowadzone było przez inspektora pracy poradnictwo w zakresie przepisów prawa pracy, w tym przepisów dotyczących legalności zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracowników tymczasowych, delegowania oraz zagrożenia procederem handlu ludźmi i pracy przymusowej. Poradnictwo jest przeznaczone dla pracowników, osób wykonujących pracę, pracodawców, osób powierzających pracę, osób prowadzących działalność gospodarczą oraz dla wszystkich zainteresowanych problematyką i zagadnieniami prawa pracy. W ramach prowadzonego poradnictwa dla wszystkich osób zainteresowanych przygotowane zostały informatory, broszury informacyjne i poradniki dot. prawa pracy, bezpieczeństwa i higieny pracy, legalności zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracowników tymczasowych, delegowania w ramach świadczenia usług oraz zagrożenia procederem handlu ludźmi i pracy przymusowej wydawane i rozpowszechniane przez Państwową Inspekcję Pracy i inne urzędy współpracujące w tym zakresie
- w siedzibie Redakcji gazety regionalnej Tygodnik Krąg w Nowej Soli w pierwszy czwartek miesiąca inspektor pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze prowadził poradnictwo w zakresie przepisów prawa pracy, w tym przepisów dotyczących legalności zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracowników tymczasowych, delegowania oraz zagrożenia procederem handlu ludźmi i pracy przymusowej. Poradnictwo jest przeznaczone dla pracowników, osób wykonujących pracę, pracodawców, osób powierzających pracę, osób prowadzących działalność gospodarczą oraz dla wszystkich zainteresowanych problematyką i zagadnieniami prawa pracy. W ramach prowadzonego poradnictwa dla wszystkich osób zainteresowanych przygotowane zostały informatory, broszury informacyjne i poradniki dot. prawa pracy, bezpieczeństwa i higieny pracy, legalności zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracowników tymczasowych, delegowania w ramach świadczenia usług oraz zagrożenia procederem handlu ludźmi i pracy przymusowej wydawane i rozpowszechniane przez Państwową Inspekcję Pracy i inne urzędy współpracujące w tym zakresie
- w CKZiU „Elektronik” w Zielonej Górze w dniu 27.02.2020 r. odbył się finał regionalny

kolejnej edycji konkursu Państwowej Inspekcji Pracy „Poznaj swoje prawa w pracy”. Konkurs zorganizowano w ramach programu edukacyjnego „Kultura bezpieczeństwa”, którego celem jest podniesienie poziomu wiedzy nt. prawnej ochrony pracy, bezpiecznych i higienicznych warunków pracy wśród uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów. Program służy kształtowaniu świadomości zagrożeń występujących w środowisku pracy oraz popularyzacji zagadnień związanych z przestrzeganiem prawa pracy, problematyki zawierania umów cywilnoprawnych, umów terminowych oraz legalności zatrudnienia. W bieżącym roku w programie uczestniczyło 18 lubuskich szkół ponadpodstawowych. W uroczystości uczestniczył Okręgowy Inspektor Pracy w Zielonej Górze. Podczas spotkania uczniowie i nauczyciele wysłuchali prelekcji specjalisty OIP na temat podstaw świadczenia pracy.

Współpraca z innymi organami, urzędami, organizacjami

W ramach współpracy kontrole legalności zatrudnienia były prowadzone na wniosek organów współdziałających z Okręgowym Inspektoratem Pracy w Zielonej Górze m.in.: Izby Administracji Skarbowej, Urzędu Skarbowego, Policji, Wojewody, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Związków Zawodowych.

W ramach współdziałania organów kontrole legalności zatrudnienia i czynności służbowe były prowadzone wspólnie z innymi organami, w tym ze Strażą Graniczną.

Po zakończeniu czynności kontrolnych w wyniku dokonanych ustaleń skierowane zostały 54 powiadomienia do innych organów z informacjami o tematyce, zakresie lub wynikach kontroli m.in. do Wojewody, Straży Granicznej, Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Izby Administracji Skarbowej, Urzędu Skarbowego, Urzędu Celno-Skarbowego, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Starosty, Państwowego Nadzoru Budowlanego, Urzędu Dozoru Technicznego.

Ponadto w ramach współpracy i współdziałania z organami, urzędami i organizacjami w zakresie legalności zatrudnienia m.in.:

- przedstawiciel Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze nadinspektor, koordynator Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia wchodził w skład zespołów eksperckich jako członek Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi powołanego przez Wojewodę Lubuskiego oraz członek Zespołu ds. Projektu Lubuskiego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia powołanego przez Zarząd Województwa Lubuskiego
- utrzymywany był stały kontakt z Lubuskim Urzędem Wojewódzkim w zakresie informacji dot. wydawanych zezwoleń na pracę cudzoziemców oraz z powiatowymi urzędami pracy w zakresie dostępu do informacji z rejestru osób bezrobotnych oraz udzielania informacji dot. podmiotów, które rejestrowały oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi w związku z prowadzonymi kontrolami legalności zatrudnienia oraz funkcjonowania uproszczonego systemu zatrudniania cudzoziemców
- w siedzibie Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej PSG w Zielonej Górze odbyły się spotkania, w których uczestniczyli inspektorzy pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze, w tym nadinspektor, koordynator Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia oraz funkcjonariusze SG Zespołu ds. Cudzoziemców Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim PSG w Zielonej Górze

w tym kierownik Zespołu Wydziału ds. Cudzoziemców. Podczas spotkań ustalany był zakres wspólnych działań podejmowanych przez służby, omawiane były przepisy, kompetencje, procedury i problematyka działań kontrolnych, podział zadań w zakresie realizacji wspólnych kontroli legalności zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców oraz planowanych działań w zakresie przeciwdziałania handlowi ludźmi i pracy przymusowej

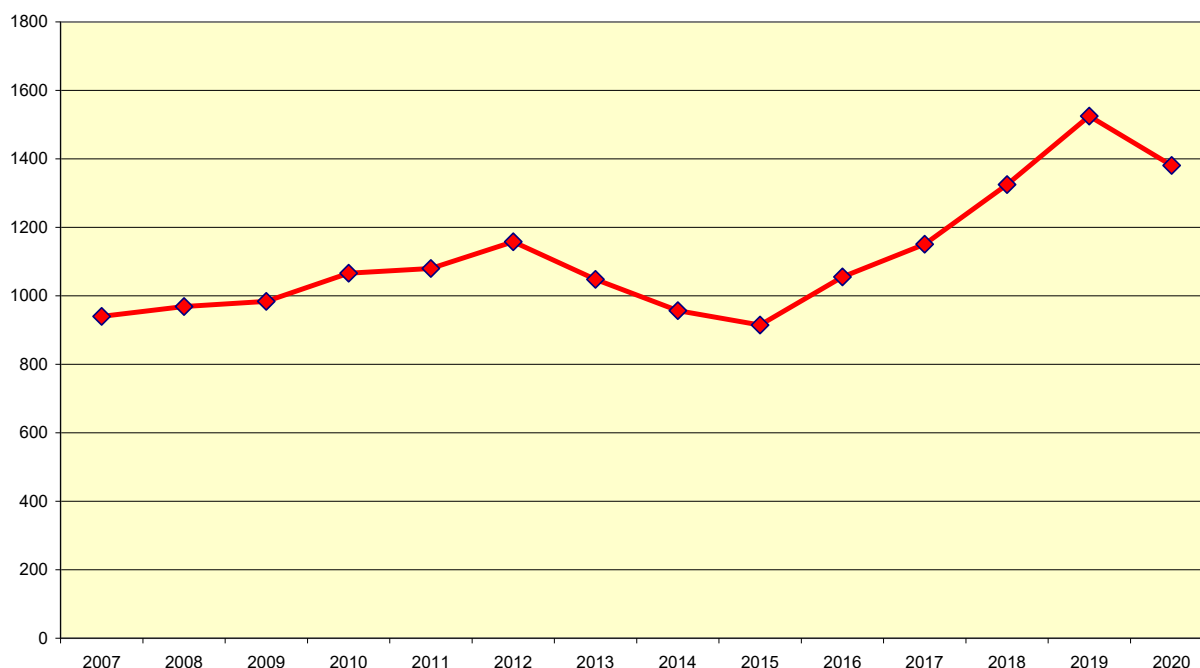
- w siedzibie Wydziału Zamiejscowego Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Zielonej Górze Delegatura w Poznaniu odbyły się spotkania przedstawicieli Państwowej Inspekcji Pracy, Straży Granicznej, Krajowej Administracji Skarbowej i Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, w których uczestniczyli m.in. Okręgowy Inspektor Pracy w Zielonej Górze oraz nadinspektor, koordynator Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia. Spotkania dotyczyły m.in. podejmowania i realizacji wspólnych działań w zakresie kontroli legalności zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracowników tymczasowych, problematyki delegowania w ramach świadczenia usług oraz zagrożenia procederem handlu ludźmi i pracy przymusowej.

II.9. Działalność interwencyjna - rozpatrywanie skarg pracowniczych

a) skargi ogółem

W 2020 r. odnotowano wpływ 1381 skarg (spadek o 9,4 % wobec 2019 r.). Wycofano 18 spraw, 152 przekazano do innych organów właściwych rzeczowo lub miejscowo, a 222, działając w trybie przewidzianym zarządzeniem nr 85/18 Głównego Inspektora Pracy z dnia 19 grudnia 2018r. w sprawie przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków oraz udzielania porad w jednostkach organizacyjnych Państwowej Inspekcji Pracy, pozostawiono bez rozpoznania lub uwzględniono w planowaniu czynności kontrolnych. Ostatecznie załatwiono 966 spraw, a 23 przeniesiono do rozpatrzenia w 2021 r.

Liczba zgłoszonych skarg w latach 2007-2020

Problematyka skarg:

<i>Lp.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Udział</i>
1.	Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia pieniężne ze stosunku pracy, w tym:	55,2%
	• niewypłacenie lub obniżenie wynagrodzenia za pracę	38,4%
	• niewypłacenie lub obniżenie ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy	8%
	• niewypłacenie lub obniżenie należności z tytułu podróży służbowej	3%
	• niewypłacenie lub obniżenie wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych	3,7%
	• nieterminowe wypłacenie wynagrodzenia	3,4%
	• niewypłacenie lub obniżenie wynagrodzenia za czas choroby	2,5%
2.	Nawiązywanie i rozwiązywanie stosunku pracy, w tym:	25,2%
	• niewydanie, nieterminowe wydanie lub wydanie nieprawidłowego świadectwa pracy	9%
	• brak lub nieterminowe potwierdzenie na piśmie umowy o pracę	8,6%
	• nieprawidłowe rozwiązanie stosunku pracy	2,3%
3.	Warunki pracy, w tym dot.:	12,7%
	• przygotowania do pracy (badania lekarskie, szkolenia w zakresie bhp, kwalifikacje)	3,3%
	• stanu obiektów i pomieszczeń pracy	2,75%
	• środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego	1,9%
	• wypadków przy pracy	2,1%
	• stanowisk i procesów pracy	1,2%
4.	Czas pracy, w tym dot.:	4,6%
	• ewidencji czasu pracy	1,4%
	• rozkładów czasu pracy	1%
5.	Urlopy pracownicze	3,1%
6.	Legalność zatrudnienia	1,6%

Podmioty inspirujące podjęcie interwencji:

<i>Lp.</i>	<i>Wyszczególnienie</i>	<i>Liczba</i>	<i>Udział</i>
1.	Pracownicy – imiennie	321	23,2%
2.	Związki zawodowe	27	2%
3.	Byli pracownicy	529	38,8%
4.	Anonimy	183	13%
5.	Cudzoziemcy	236	17%
6.	Zatrudnieni na podst. umów prawa cywilnego	80	5,8%

Przeszkodę w rozpatrzeniu około 300 spraw stanowiły zaniechanie działalności gospodarczej, nieskuteczne próby nawiązania kontaktu z pracodawcami i czasowe ograniczenie czynności kontrolnych wyłącznie do przypadków bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia pracowników oraz badania śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych wypadków przy pracy, podjęte w dniach 16 marca i 30 października 2020 r. z uwagi na pogarszającą się sytuację epidemiologiczną kraju. W przypadku utrudniania działalności organom Inspekcji Pracy do Prokuratury skierowano zawiadomienia o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstw z art. 225 § 2 kk.

Zebrany materiał potwierdził zasadność około 70% zarzutów objętych skargami.

Dla rozpoznania trafności skarg przeprowadzono 587 kontroli w zakładach zatrudniających ponad 52 tys. pracowników.

Skala interwencji w zakładach wg:

a) charakteru działalności:

- transport, składowanie - 133 interwencje (22,6% ogółu)
- przetwórstwo przemysłowe - 120 „
- handel i naprawy - 88 „
- budownictwo - 65 „
- usługi administrowania - 39 „
- zakwaterowanie i usługi gastronomiczne - 27 „
- edukacja - 25 „
- opieka zdrowotna - 21 „
- administracja publiczna - 11 „
- rolnictwo - 8 „

b) stanu zatrudnienia:

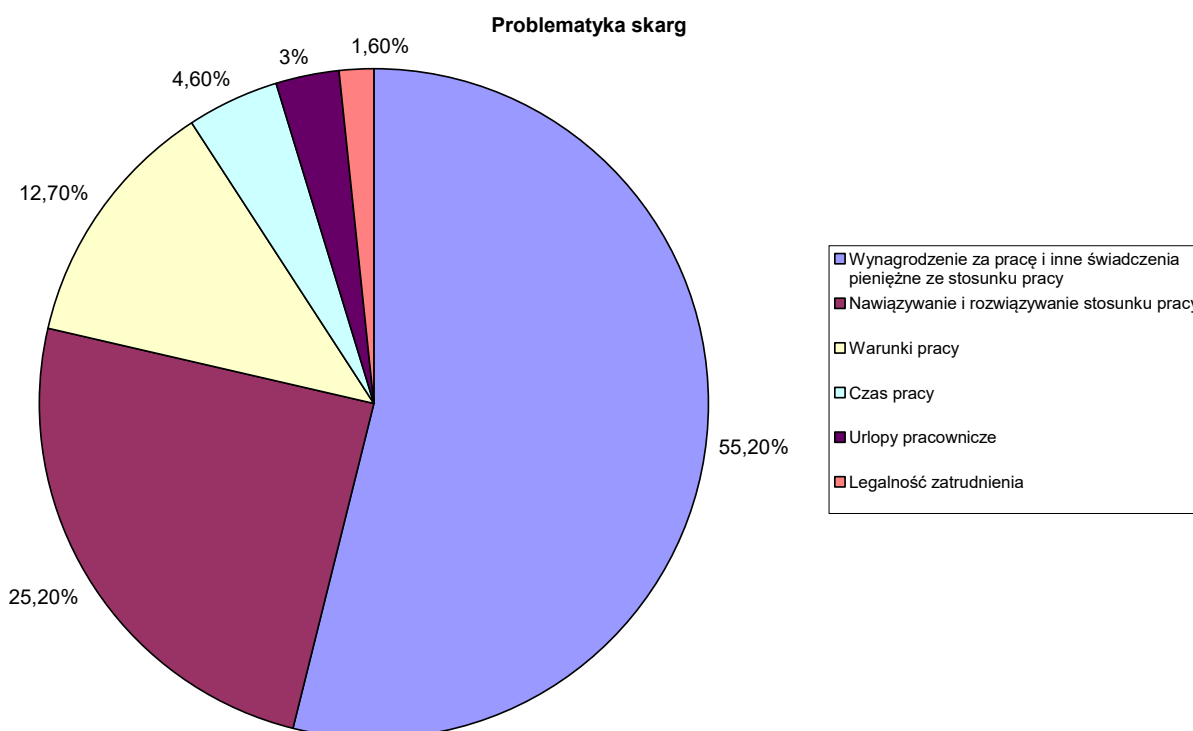
- do 9 pracowników - 309 interwencji (52,6% ogółu)
- od 10 do 49 „ - 133 „
- od 50 do 249 „ - 89 „
- powyżej 249 „ - 56 „

c) formy własności:

- prywatna - 519 interwencji (88,4% ogółu)
- publiczna - 59 „

Uwagi i spostrzeżenia

Z przytoczonych danych wynika, że w okresie sprawozdawczym odnotowano spadek o 9,4% (wobec 2019 r.) skarg i wniosków interwencyjnych. Zagadnienia wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy stanowiły 55,2%, a z 10,8% do 12,7% wzrósł udział problematyki warunków pracy.

Udział anonimowych nadawców kształtował się na poziomie 13% (w 2019r. – 14,2%), a tradycyjnie dominowały skargi byłych pracowników (w porównaniu z 2019 r. spadek z 40% do 38,3%). Podkreślenia wymaga 28,6% wzrost wniosków interwencyjnych związków zawodowych i 7,3% skarg cudzoziemców.

Przyjmując kryterium branżowe inspektorzy najczęściej interweniowali w transporcie, przetwórstwie przemysłowym i handlu.

Tradycyjnie dominowały interwencje w mikroprzedsiębiorstwach (52,6%).

Na poziomie 2019 r. utrzymała się skala interwencji w sektorze publicznym.

a) Szczegółowa analiza skarg i wniosków zgłoszonych przez związki zawodowe

W 2020 r. związki zawodowe złożyły 27 wniosków (wzrost o 28,6% wobec 2019 r.) o podjęcie interwencji w kierunku wyeliminowania sygnalizowanych naruszeń prawa w zakładach pracy.

I. Sposób i liczba rozpoznanych spraw:

- czynności kontrolne - 25, w tym dot. spraw z 2019 r.
- przeniesienie do załatwienia w 2021 r. - 1
- pozostawienie bez rozpoznania w trybie §13 zarządzenia nr 85/18 Głównego Inspektora Pracy - 1
- przekazanie wg właściwości miejscowej - 1
- udzielenie wyjaśnień - 1

II. Podmiot inspirujący wizytację:

- NSZZ „Solidarność” - 21 wniosków (77,8%)
- OPZZ „Konfederacja Pracy” - 2 „
- Związek Nauczycielstwa Polskiego (OPZZ) - 1 „
- Ogólnopolski ZZ Straży Pocztovej - 1 „
- ZZ Inspekcji Transportu Drogowego - 1 „
- OZZ Pielęgniarek i Położnych - 1 „

Przywrócenie stanu zgodnego z prawem zdominowały wnioski zakładowych i międzyzakładowych organizacji związkowych. W 8 przypadkach podjęcie interwencji inspirowali przedstawiciele struktury ponadzakładowej - Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Zielonej Górze.

Odnotowano wystąpienie o przeprowadzenie kontroli przedstawicieli kilku organizacji związkowych.

III. Problematyka objęta wnioskami:

- a) praworzędność w stosunkach pracy - 27 - krotnie (84% ogółu problemów)
b) bhp - 5 „

w tym:

- wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia - 14 - krotnie (43,7% ogółu problemów)
- stosunek pracy - 7 „
- zakładowy fundusz świadczeń socjalnych - 3 „
- uprawnienia zz i sip - 2 „
- czas pracy - 2 „

Podkreślić należy, że 5-krotnie (15,6%) zarzuty dotyczyły regulaminów pracy i wynagradzania.

IV. Skala interwencji w zakładach wg:

a) charakteru działalności:

- przetwórstwo przemysłowe - 8 interwencji (32%)
- edukacja - 7 „
- opieka zdrowotna - 6 „
- administracja publiczna - 2 „
- transport - 2 „

b) formy własności:

- publiczna - 17 interwencji (68%)
- prywatna - 7 „
- inna - 1 „

c) stanu zatrudnienia (liczba pracowników):

- powyżej 249 - 11 interwencji (44%)
- w przedziale 50 - 249 - 6 „
- w przedziale 10 – 49 - 6 „

W ramach przeprowadzonych postępowań zebrano materiał potwierdzający bezzasadność 30% skarg. Sporność problemów sprawiła, że inspektorzy 4-krotnie stanęli w sytuacji niemożliwości zajęcia stanowiska.

Podczas kontroli wnioskodawcy niejednokrotnie rozszerzali żądania wniosków interwencyjnych, stąd szerszy zakres przedmiotowy zastosowanych później środków prawnych.

Działając na rzecz poprawy warunków zatrudnienia inspektorzy pracy wydali 36 decyzji, wystąpienia obejmujące 63 wnioski i 2 polecenia. W drodze postępowania mandatowego nałożono grzywnę w kwocie 200 zł (ustawa o SIP) oraz skierowano wniosek o ukaranie. Środki wychowawcze zastosowano wobec 3 osób.

Uwagi i spostrzeżenia:

- ✓ wzrost (28,6%) wniosków interwencyjnych związków zawodowych ,
- ✓ utrwalona dominacja NSZZ „Solidarność” (77,8%),
- ✓ wzrost udziału problematyki: warunków pracy (do 16%), stosunku pracy (28,9%), wynagrodzenia za pracę (43,7%); spadek: zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (9,4%), czasu pracy (6,2%), uprawnień zz i sip (6,2%),
- ✓ wzrost interwencji w opiece zdrowotnej i edukacji, spadek w transporcie,
- ✓ z uwagi na formę własności wzrost udziału jednostek publicznych w grupie objętych kontrolą (z 57,9% do 68%).

c) Analiza skarg i wniosków dotyczących równego traktowania w zatrudnieniu i mobbingu

W okresie sprawozdawczym odnotowano wpływ 16 skarg pracowniczych, dotyczących dyskryminacji w zatrudnieniu i mobbingu (1,1% ogółem zarejestrowanych).

<i>Wyszczególnienie problemów</i>	<i>Liczba problemów</i>	
	<i>wpływ</i>	<i>zasadność</i>
ogółem, w tym:	17	0
dyskryminacja	6	0
mobbing	11	0

Zarzutem praktyk mobbingowych najczęściej obejmowano zagadnienia związane z niewłaściwym traktowaniem pracowników, na przykład niesprawiedliwa, zdaniem skarżących, ocena ich pracy, jak również tolerowanymi przez pracodawców działaniami prowadzącymi do izolacji niektórych pracowników, nękanie, ośmieszanie i zastraszanie w miejscu pracy. Natomiast w zakresie dyskryminacji podnoszono nierówne traktowanie pracownika przy awansowaniu, kształtowaniu wynagrodzenia za pracę lub innych warunków zatrudnienia oraz nawiązywaniu stosunku pracy ze względu na płeć lub bliżej nieokreślone kryterium dyskryminacyjne.

Sugerowane przez skarżących zachowania dyskryminacyjne i mobbingowe dot. pracodawców działających m.in. w sektorach handlu, usług bankowych, przetwórstwa, pomocy społecznej, administracji publicznej.

Z uwagi na formę własności zarzuty wobec jednostek publicznych stanowiły 31% ogółem odnotowanych.

II.10. Wybrane inne działania Okręgowego Inspektoratu Pracy

1. Poradnictwo

W roku sprawozdawczym inspektorzy i pracownicy merytoryczni OIP udzielili ok. 4,2 tys. porad prawnych i technicznych dla ok. 3 tys. podmiotów.

Zakres tematyczny udzielonych porad stanowił przekrój zagadnień prawa pracy, w tym bhp. Dominowała problematyka dot. kreowania stosunku pracy (28%), wynagrodzenia za pracę i in. świadczeń pieniężnych (22%), czasu pracy (10%), bhp (10,5%), urlopów pracowniczych (8,5%) i uprawnień związanych z rodzicielstwem (3,7%).

Najliczniejszą grupę kierującą zapytania stanowili pozostający w zatrudnieniu (47%), byli pracownicy (16%) oraz pracodawcy/przedsiębiorcy (18,6%).

Porad telefonicznych udzielono 1,1 tys., ustnych (osobistych) 1,5 tys., email 364, a pisemnych 56.

W roku sprawozdawczym organizacjom związkowym oraz społecznym inspektorom pracy udzielono ogółem 25 porad, w tym 6 dla sip. W porównaniu do poprzedniego roku odnotowano spadek o 39%.

Uwaga odbiorców została skupiona przede wszystkim na nowych regulacjach prawnych wprowadzonych w związku z COVID-19. Tematyka ta spotkała się z zainteresowaniem mediów regionalnych takich jak Radio Zachód i Gazeta Lubuska. Prawnicy Okręgowego Inspektoratu Pracy dwukrotnie udzielali porad czytelnikom Gazety. Pytano o badania lekarskie pracowników, organizację pracy zdalnej, czas pracy, wynagrodzenie, wykorzystanie zaległych urlopów wypoczynkowych. Inspektorzy i prawnicy pięciokrotnie byli gośćmi lubuskich stacji radiowych oraz dwukrotnie komentowali zagadnienia prawa pracy w kontekście pandemii. Uczestniczyli w audycjach Radia Zachód „Godzina z ekspertem” i „Co, jak, dlaczego? – koronawirus”. Poruszano najistotniejsze i najbardziej aktualne problemy obejmujące szerokie spektrum zagadnień prawa i bezpieczeństwa pracy między innymi: tematykę czasu pracy, wynagrodzeń, zawierania i rozwiązywania umów o pracę w okresie pandemii. Pytano o ochronę osób świadczących pracę na podstawie umów cywilnoprawnych, ochronę pracy kobiet i pracowników młodocianych.

Kontynuowano współpracę z placówkami oświatowymi w zakresie organizacji wykładów/prelekcji z tematyki prawa pracy, bezpieczeństwa i higieny pracy dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Z uwagi na sytuację pandemiczną dynamika propagowania znajomości prawa i zasad bhp uległa znacznemu ograniczeniu. Pomimo tego przedstawiciele Okręgu wzięli udział w Targach Pracy i Edukacji w Gorzowie Wielkopolskim, gdzie odwiedzający mogli uzyskać poradę prawną i zapoznać się z wydawnictwami PIP. W lutym 2020 w Zielonej Górze przeprowadzono finał regionalny konkursu „Poznaj swoje prawa w pracy”, w którym uczestniczyło 33 uczniów z 17 szkół ponadpodstawowych z województwa. W październiku, w Bibliotece Publicznej w Sulechowie rozstrzygnięto konkurs plastyczny dla uczniów szkół podstawowych „BHP w Szkole i Sporcie”. Celem konkursu była popularyzacja wiedzy w zakresie bezpiecznego zachowania w szkole. W spotkaniach z inspektorami pracy uczestniczyło 68 uczniów.

Zainteresowanie poradnictwem prawnym wynika głównie z niejasności lub wątpliwej jakości tworzonego prawa pracy, braku stabilności prawa oraz jego niezajomości. To powoduje problemy z interpretacją prawa, a niekiedy stanowi zachętę do świadomego jego obchodzenia lub łamania.

2. Wydawanie zezwoleń na wykonywanie pracy lub innych zajęć zarobkowych przez dzieci

W roku 2020 nie odnotowano wniosków o wydanie zezwolenia na wykonywanie pracy lub innych zajęć zarobkowych przez dzieci.

3. Kontrole czasu pracy kierowców - kary pieniężne

W 2020 roku przeprowadzono 9 kontroli podczas których sprawdzeniu poddano 9972 dniówek 134 kierowców. Objęte czynnościami przedsiębiorstwa transportowe wykonywały przewóz rzeczy w zakresie przewozów międzynarodowych. W skontrolowanych zakładach liczba taboru to 700.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- limit czasu jazdy dzienny – kontroli poddano 134 kierowców, u 10 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 26,
- limit czasu jazdy tygodniowy – kontroli poddano 134 kierowców, popełniono naruszeń 3,
- limit czasu jazdy dwutygodniowy – kontroli poddano 134 kierowców, popełniono naruszeń 9,
- przerwa po 4,5h jazdy – kontroli poddano 134 kierowców, u 27 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 39,
- odpoczynek dzienny – kontroli poddano 134 kierowców, u 33 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 85,
- odpoczynek tygodniowy – kontroli poddano 134 kierowców, u 2 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 2,
- limit tygodniowy czasu pracy – kontroli poddano 134 kierowców, brak naruszeń ,
- przerwa po 6h – kontroli poddano 134 kierowców, w 13 przypadkach stwierdzono braki, uchybień brak, popełniono naruszeń 27,
- praca dobową w porze nocnej – kontroli poddano 134 kierowców, u 88 stwierdzono braki, popełniono naruszeń na łączny wymiar 289 dni.

W związku z przeprowadzonymi kontrolami wydano 8 decyzji o nałożeniu kar pieniężnych na łączną kwotę 39.700 zł.

4. Odstępstwa dot. oświetlenia naturalnego i zagłębienia pomieszczeń pracy (we współpracy z Lubuskim Wojewódzkim Państwowym Inspektorem Sanitarnym)

Zgodnie z przepisami, LPWIS zwracał się o opinie dotyczące projektów pomieszczeń pracy, gdy zawierały one odstępstwa od wymogów bhp – wpłynęło 12 wniosków, w tym

dotyczących oświetlenia (7 wniosków) i obniżenia terenu dla pomieszczeń ze stanowiskami pracy (4) – występowały przypadki gdzie jeden wniosek dotyczył równocześnie obu rodzajów odstępstw. Wystąpiły przypadki w których na jeden wniosek wydano więcej postanowień z uwagi na to, iż ww. dotyczył równocześnie kilku pomieszczeń pracy. W 8 przypadkach wyrażono pozytywną opinię dot. zastosowania w pomieszczeniach stałej pracy wyłącznie oświetlenia elektrycznego (nie było wniosków rozpatrzonych negatywnie), a w 9 przypadkach wydano postanowienia z opinią, iż brak jest przesłanek do prowadzenia postępowania w sprawie zgody na zastosowanie oświetlenia światłem sztucznym. Na obniżenie terenu dla pomieszczeń ze stanowiskami pracy wydano opinię pozytywną w 5 przypadkach (brak negatywnych), a 7-krotnie wydano postanowienia o braku przesłanek do prowadzenia postępowania, w podobnych przypadkach jak dotyczących oświetlenia.

W roku 2020 nie zaistniała sytuacja nadesłania przez wnioskujących zażaleń dotyczących postanowień, a zatem nie było konieczności prowadzenia sprawy w związku z przekazaniem zażaleń do organu II instancji (GIP) oraz zażaleń na postanowienia rozpatrzonych w trybie samokontroli ze wskazaniem rodzaju rozstrzygnięcia.

Tab. Zestawienie wydanych postanowień dot. odstępstw w 2020 roku.

tematyka wniosku / stanowisko okręgowego inspektora pracy	oświetlenie wyłącznie elektryczne	zagłębienie poniżej terenu
Pozytywne	8	5
Negatywne	0	0
Brak przesłanek do wyd. opinii	9	7
Razem	17	12

5. Powództwa o ustalenie stosunku pracy

W okresie sprawozdawczym inspektorzy pracy nie występowali z powództwami o ustalenie istnienia stosunku pracy osób dotychczas świadczących pracę w oparciu o umowy cywilnoprawne.

6. Egzekucja administracyjna

Podczas kontroli sprawdzających w zakładach odnotowano przypadki braku postępów w realizacji prawomocnych decyzji. Wyczerpując kroki przedegzekucyjne inspektorzy pracy wydali 16 upomnień skierowanych do 9 pracodawców dot. 56 decyzji z zakresu bhp i 10 nakazujących wypłatę świadczeń pracowniczych (na kwotę ok. 328 tys. złotych). W wyniku upomnień wykonano 24 decyzje dot. bhp, natomiast decyzje płacowe zdominowały przesłanki do stwierdzenia ich wygaśnięcia (upadłość likwidacyjna, utrata statusu pracodawcy) lub wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

W stosunku do tych pracodawców, gdzie nie poskutkowały upomnienia, wszczęto postępowania egzekucyjne. W ramach postępowań egzekucyjnych, celem przymuszenia do wykonania obowiązków objętych decyzjami, wydano 3 tytuły wykonawcze i nałożono 4 grzywny w celu przymuszenia w łącznej kwocie 21 tys. zł.

7. Spory zbiorowe

W okresie sprawozdawczym odnotowano 10 sporów zbiorowych.

Przywołując kryterium branżowe i tym samym dokonując podziału ww. podmiotów ze względu na rodzaj wykonywanej działalności (wg klasyfikacji PKD) sporami objęto następujące sektory:

- działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją -1;
- administracja publiczna – 1;
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną - 3;
- opieka zdrowotna – 4.

Żądania zdominowały sprawy dotyczące poprawy warunków wynagradzania.

Podpisaniem porozumienia zakończono 6 spraw, a w pozostałych przypadkach postępowania w toku.

8. Zakładowe układy zbiorowe pracy

Zgodnie z ustawą, okręgowy inspektor pracy rejestruje zakładowe układy zbiorowe pracy.

Aktualnie jest zarejestrowanych w OIP Zielona Góra 187 (obowiązujących) zakładowych układów zbiorowych pracy, w tym 41 zawartych ponownie po rozwiązaniu dotychczasowych.

W okresie sprawozdawczym wpłynęło 17 wniosków dotyczących zakładowych układów zbiorowych pracy, w tym:

- 2 – o rejestrację zakładowych układów zbiorowych,
- 10 – o rejestrację protokołów dodatkowych do układów zbiorowych pracy,
- 5 – o wpis do rejestru informacji dotyczących układów.

Z uwagi na braki formalne odmówiono rozpatrzenia 2 wniosków.

W 2020 roku dokonano rejestracji:

- 2 – nowych zakładowych układów zbiorowych,
- 10 – protokołów dodatkowych,
- 5 – informacji, w tym dotyczących:
 - wypowiedzenia układu,
 - odstąpienia od stosowania uzp,
 - wstąpienia związku w prawa strony układu,
 - innych informacji.

W analizowanym okresie nie odnotowano odmowy rejestracji zakładowego układu zbiorowego pracy, protokołu dodatkowego lub porozumienia o stosowaniu układu, odwołań do sądu oraz wystąpień, z zastrzeżeniem o których mowa w art. 241¹¹ § 5¹ K.p., a także przypadku wykreślenia układu z rejestru.

Celem wyeliminowania ew. nieprawidłowości udzielono 73 porad, w tym 8 w formie pisemnej. Z wnioskiem o porady zwracali się pracownicy, przedstawiciele związków zawodowych, jak i pracodawcy. Odnotowano przypadki zgłaszania się pracowników z prośbą

o udostępnienie do wglądu treści układu, tłumacząc, że pracodawcy i przedstawiciele organizacji związkowych niechętnie udostępniają treść układu zbiorowego. W związku z tym informowano pracodawców i organizacje związkowe o obowiązku udostępniania pracownikom treści zawartych układów, a wręcz o obowiązku zapoznawania na bieżąco wszystkich pracowników z treścią układu. Miały miejsce spotkania szkoleniowe dla przedstawicieli związków zawodowych i pracodawców z województwa lubuskiego, gdzie m.in. poruszano problematykę układów zbiorowych pracy. Ponadto w Radiu „Zachód” i Radiu „Zielona Góra”, a także na łamach prasy lokalnej informowano o zmianach w przepisach prawa pracy i udzielano odpowiedzi na zapytania słuchaczy i czytelników.

W okresie sprawozdawczym, w porównaniu do roku ubiegłego, liczba wniosków o rejestrację układów, protokołów dodatkowych i o wpis informacji zmniejszyła się z 23 do 17 przypadków. Wszystkie wnioski zostały załatwione pozytywnie, a układy i protokoły dodatkowe zarejestrowano w terminie jednego miesiąca.

III. Działalność prewencyjna i informacyjno-promocyjna

W 2020 r. zrealizowano **15 projektów**, którymi objęto **2581 podmiotów** (m.in. pracowników, pracodawców, społecznych inspektorów pracy, rolników i uczniów), w tym szkoleniami 1219.

W ramach realizowanych projektów rozpowszechniano wydawnictwa specjalistyczne (broszury, ulotki, poradniki, listy kontrolne), opisy charakterystycznych dla określonych rodzajów prac wypadków przy pracy - w celu wykorzystania w działaniach na rzecz poprawy stanu ochrony pracy.

III.1. Programy prewencyjne i informacyjne

1. Bezpieczeństwo i higiena pracy w zakładach zajmujących się obróbką mięsa (zadanie długofalowe 2019-2021) - w ramach kampanii „Dobry przepis na bezpieczeństwo”

Program realizowany w celu ograniczenia zagrożeń wypadkowych i zawodowych w zakładach zajmujących się obróbką mięsa, oparty na zasadzie samokontroli. Pracodawcy przystępujący do projektu uzyskują pomoc inspektorów pracy w efektywnym dostosowaniu przedsiębiorstwa do obowiązującego prawa.

Udział w programie poprzedza szkolenie, na którym uczestnicy otrzymują materiały pomocnicze, służące identyfikacji występujących w zakładzie nieprawidłowości i określeniu działań naprawczych prowadzących do ich wyeliminowania. Jedno z przekazywanych opracowań to "Lista kontrolna z komentarzem", zawierająca wskazówki do przeprowadzenia prawidłowej samokontroli warunków pracy i przykłady charakterystycznych dla przedmiotowej branży działań naprawczych.

W 2020 r. działaniami w ramach projektu objęto **24 podmioty**. Ze względu na pandemię, mając na uwadze zalecenia i wytyczne w sprawie ochrony zdrowia i zapobiegania rozprzestrzenianiu się koronawirusa, część szkoleń przeprowadzono w trakcie indywidualnych spotkań z pracodawcami, a część zrealizowano zdalnie. Podczas szkoleń omawiano podstawowe zagadnienia związane z bezpieczeństwem i higieną pracy w branży przetwórstwa mięsnego. Poruszano również tematy związane z legalnością zatrudnienia. W czasie realizacji programu

inspektorzy pracy służyli pomocą w zakresie wdrażania proponowanych rozwiązań dostosowawczych w zakładach.

Do projektu przystąpiło **6 pracodawców**.

2. Program informacyjno – prewencyjny „Przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu”

W 2020 r. kontynuowano realizację programu prewencyjnego „Przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy”. Celem projektu było przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu poprzez identyfikację stresorów w danym środowisku pracy, upowszechnianie wiedzy na temat stresu oraz jego negatywnych skutków dla zdrowia pracownika i jego wydajności pracy, upowszechnianie wiedzy na temat czynników ryzyka psychospołecznego w miejscu pracy (mobbing, dyskryminacja, nierówne traktowanie, molestowanie, agresja, przemoc), nauczanie technik relaksacyjnych oraz sposobów radzenia sobie ze stresem, zapoznanie uczestników z założeniami i zasadami polityki antymobbingowej, antydyskryminacyjnej czy równościowej.

Badaniem stresogenności cech pracy objęto **3 pracodawców**. W ramach programu zorganizowano 3 szkolenia. W badaniu stresu zawodowego udział wzięły 32 osoby.

3. Promocja zagadnień ochrony pracy wśród uczniów i studentów – program edukacyjny „Kultura bezpieczeństwa”

Celem programu jest podniesienie poziomu wiedzy nt. prawnej ochrony pracy, bezpiecznych i higienicznych warunków pracy wśród uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów. Program służy kształtowaniu świadomości zagrożeń występujących w środowisku pracy oraz popularyzacji zagadnień związanych z przestrzeganiem prawa pracy, problematyki zawierania umów cywilnoprawnych oraz umów terminowych, legalności zatrudnienia.

W roku szkolnym 2019/2020 program realizowany był w **18 szkołach ponadpodstawowych**. Lekcje prowadziło **22 nauczycieli**.

Efektem realizacji programu w szkołach jest konkurs dla uczniów szkół ponadpodstawowych „Poznaj swoje prawa w pracy”, który odbył się 27 lutego 2020 r. w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Elektronik” w Zielonej Górze. W eliminacjach szkolnych do konkursu uczestniczyło 517 uczniów. W finale regionalnym wzięło udział 33 uczniów z 17 szkół. Podczas spotkania uczniowie i nauczyciele wysłuchali prelekcji specjalisty OIP nt. podstaw świadczenia pracy. Wszystkich uczestników konkursu uhonorowano okolicznościowymi dyplomami, a laureatów dodatkowo nagrodami rzeczowymi.

4. Działania OIP w czasie pandemii koronawirusa w szkołach i placówkach oświatowych. Program profilaktyczny „Bezpiecznie szkole”

Program profilaktyczny uruchomiono 1 września 2020 r. Jego celem było informowanie o aktualnych wymaganiach prawnych oraz propagowanie dobrych praktyk w zakresie zapobiegania i redukcji zagrożeń w szkołach i placówkach oświatowych, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony zdrowia w okresie pandemii.

Do dyrektorów szkół skierowano ponad 600 zaproszeń do udziału w programie wraz z listem intencyjnym Głównego Inspektora Pracy, zawierającym kluczowe założenia przedsięwzięcia. Program przyjęto z dużym zainteresowaniem. Inspektorzy pracy przeprowadzili **262 szkolenia** dotyczące zagadnień bezpieczeństwa i higieny pracy u **319 podmiotów**. O działaniach informowano w trakcie dwóch briefingów prasowych w Okręgu: 17 i 30 września 2020 r.

5. Program prewencyjny dla małych przedsiębiorstw „Prewencja wypadkowa”

„Prewencja wypadkowa” jest programem wieloletnim, adresowanym przede wszystkim do małych przedsiębiorstw zatrudniających do 50 pracowników. Jednym z jego celów jest wspieranie pracodawców w działaniach zmierzających do ograniczenia zagrożeń wypadkowych, eliminowaniu powtarzalności wypadków, a w konsekwencji zmniejszenia ich liczby. Do udziału w programie są zapraszani głównie pracodawcy prowadzący przedsiębiorstwa działające w branżach o podwyższonym wskaźniku wypadkowości oraz takie, w których w ostatnich latach miała miejsce zwiększona liczba wypadków przy pracy. Przy typowaniu zakładów uwzględniane są dane dotyczące wypadków, przekazywane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, stanowiące podstawę do ustalania zróżnicowanej składki na ubezpieczenie społeczne oraz dane będące w dyspozycji Państwowej Inspekcji Pracy.

W 2020 roku działami prewencyjnymi objęto 15 podmiotów, z których formalnie do harmonogramu centralnego zgodnie z wytycznymi zaliczono 11. Pracodawcom przekazano materiały wydawnicze PIP, które miały służyć w ramach samokształcenia do oceny ryzyka zawodowego, analizy dokumentacji powypadkowej, oceny prawidłowości wdrożonych po wypadkach środków profilaktycznych, w tym oceny spójności wdrożonych środków wynikających z oceny ryzyka ze środkami i wnioskami z protokołu powypadkowego. „Kartę zgłoszenia do udziału w programie” złożyło 11 przedsiębiorców, natomiast wypełnioną „Ankiety specjalistyczną - Wypadek” 8 przedsiębiorców. Po weryfikacji nadesłanych ankiet, przeprowadzono 4 audyty (wizyty kontrolne u pracodawców), które w 3 przypadkach zakończyły się wynikiem pozytywnym (Zaświadczeniem o ukończeniu programu prewencyjnego uhonorowano **3 pracodawców**).

6. Zmniejszenie zagrożeń i eliminacja nieprawidłowości w mikrozakładach. Program prewencyjny „Zdobądź Dyplom PIP”

Program „Zdobądź Dyplom PIP” to jeden z najstarszych i najbardziej znanych programów prewencyjnych Państwowej Inspekcji Pracy. Skierowany jest do pracodawców z różnych branż (z wyjątkiem zakładów usług leśnych), zatrudniających do 9 pracowników. Dla pracodawców z branż o podwyższonym ryzyku zawodowym (np. przetwórstwo przemysłowe, budownictwo) dopuszczalny jest udział w programie także przy wyższym poziomie zatrudnienia (do 20 pracowników).

Celem programu jest wsparcie pracodawców w doprowadzeniu zakładu pracy do stanu zgodnego z przepisami prawa pracy i pomoc w utrzymaniu przez zakład trwałej poprawy warunków pracy, szczególnie w branżach, w których występują istotne zagrożenia dla życia i zdrowia.

Program jest realizowany na zasadzie samokontroli. Pierwszy etap to specjalistyczne szkolenie omawiające założenia i cele programu oraz wyposażające w podstawową wiedzę na temat obowiązujących standardów bezpiecznej pracy. Po szkoleniu, pracodawcy, którzy zdecydowali się przystąpić do realizacji programu, przeprowadzają w zakładach – w oparciu przekazaną listę kontrolną – uporządkowaną samokontrolę warunków pracy i usuwają stwierdzone nieprawidłowości. Na tym etapie mogą korzystać z doradztwa i specjalistycznej pomocy inspektorów pracy. Po zakończeniu programu w zakładzie jest przeprowadzana kontrola sprawdzająca. Jej pozytywny wynik skutkuje przyznaniem pracodawcy – laureatowi programu – Dyplomu PIP.

W 2020 roku do programu „Zdobądź Dyplom PIP” zaproszono 17 pracodawców. Ze względu na pandemię, mając na uwadze zalecenia i wytyczne w sprawie ochrony zdrowia i zapobiegania rozprzestrzenianiu się wirusa, tradycyjne szkolenia w Okręgu zastąpiono indywidualnymi spotkaniami z pracodawcami w zakładach. W ramach programu przeprowadzono 8 kontroli audytowych, w wyniku których do Dyplomu PIP nominowano **7 podmiotów**.

7. „Zdobądź Dyplom PIP” dla zakładów usług leśnych

Jako że branża pozyskiwania drewna cechuje się dużą skalą zagrożeń wypadkowych, Państwowa Inspekcja Pracy prowadzi działalność prewencyjną i edukacyjną skierowaną do przedsiębiorstw zajmujących się gospodarką leśną. Jednym ze sposobów realizacji takich działań jest program „Zdobądź Dyplom PIP” dedykowany zakładom usług leśnych.

Głównym celem działań inspektorów pracy w ramach programu było ograniczenie zagrożeń wypadkowych poprzez wsparcie przedsiębiorców w ich staraniach na rzecz poprawy bezpieczeństwa i stanu praworządności w stosunkach pracy.

W 2020 roku program prewencyjny „Zdobądź Dyplom PIP” dla zakładów usług leśnych ukończyło **5 pracodawców** – właścicieli zakładów usług leśnych, wykonujących prace z zakresu gospodarki leśnej, w szczególności pozyskiwania i zrywki drewna.

8. Działania prewencyjno-promocyjne w rolnictwie indywidualnym „Szanuj życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym

Państwowa Inspekcja Pracy od lat realizuje wielopłaszczyznowe działania prewencyjne służące ograniczaniu zagrożeń wypadkowych i chorobowych w rolnictwie indywidualnym. W 2020 r. realizując założenia programu, przedstawiciele Okręgu przeprowadzili szereg działań prewencyjnych wśród rolników, członków ich rodzin, w tym dzieci i młodzieży.

Działania obejmowały:

- 1) szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy:
 - szkolenia rolników – 2 szkolenia z udziałem 34 rolników,
 - pogadanki adresowane do dzieci uczęszczających do wiejskich szkół podstawowych - 6 pogadanek z udziałem 419 uczniów;
- 2) wizytacje:
 - wizytacje indywidualnych gospodarstw rolnych – 11,

- przebiegu prac polowych – 28;
- 3) konkursy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy:
 - konkursy adresowane do rolników - 2 z udziałem 70 rolników,
 - konkurs dla uczniów szkół kształcących młodzież w zawodach rolniczych - 1 z udziałem 12 uczniów,
 - konkurs dla dzieci zamieszkujących obszary wiejskie - 1 z udziałem 1343 uczestników z 80 szkół;
- 4) popularyzację zagadnień ochrony pracy w rolnictwie indywidualnym na łamach fachowej prasy rolniczej oraz poradnictwo:
 - artykuły z zakresu bezpiecznej pracy w rolnictwie,
 - porady dot. bezpiecznej pracy w rolnictwie indywidualnym, udzielane głównie w trakcie wizytacji.

Działania realizowane były z partnerami społecznymi współpracującymi na forum Lubuskiej Komisji ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Rolnictwie Indywidualnym, m.in.: Oddziałem Regionalnym Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Zielonej Górze, Lubuską Izbą Rolniczą, Urzędem Marszałkowskim oraz Lubuskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

9. Program informacyjno-edukacyjny w budownictwie

Program jest kontynuacją wieloletnich działań Państwowej Inspekcji Pracy ukierunkowanych na eliminowanie zagrożeń wypadkowych przy wykonywaniu prac budowlanych. Realizowany jest poprzez popularyzację wiedzy o występujących zagrożeniach, propagowanie bezpiecznych zachowań, wdrażanie podwyższonych standardów w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy organizacji oraz prowadzeniu prac na budowach.

Działania prewencyjne w branży budowlanej prowadzono w czasie „Tygodnia Bezpieczeństwa” - inicjatywy na rzecz poprawy bezpieczeństwa w budownictwie, realizowanej przez sygnatariuszy Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie. Akcja trwała od 5 do 11 października 2020 r. Hasło ubiegłorocznej edycji brzmiało „Drużyna bezpiecznie się trzyma”.

Podobnie jak w latach ubiegłych, w działaniach uczestniczyli inspektorzy pracy zielonogórskiego Okręgu, specjalizujący się w kontrolach branży budowlanej. Przedstawiciele Inspekcji Pracy prowadzili szkolenia nt. bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac na wysokości i w wykopach, przy budowie dróg i mostów. W spotkaniach z inspektorami udział wzięły **44 osoby reprezentujące 13 firm budowlanych** (podwykonawców robót). Uczestnicy szkolenia otrzymali broszury i ulotki tematyczne PIP.

10. Program informacyjno-edukacyjny pn. „Czas pracy kierowców, a wypadki drogowe”

W 2020 roku kontynuowano program „Czas pracy kierowców a wypadki drogowe”, prowadzony pod hasłem „Nie prowadź bez przerwy”. Celem projektu było zapobieganie wypadkom komunikacyjnym związanym z naruszaniem przepisów o czasie pracy, złym stanem psychofizycznym pracowników. Działania kierowano do pracodawców/przedsiębiorców

prowadzących działalność w sektorze transportowym, jak również pracowników oraz osób samozatrudniających się z tej branży. Zadania realizowane były w formie szkoleń (zdalnie), jak również poprzez promowanie kultury bezpieczeństwa, właściwego zachowania na drodze oraz praktycznych rozwiązań organizacyjnych na bieżąco w trakcie czynności kontrolnych.

Program ukończyło **20 pracodawców/ przedsiębiorców transportowych**.

11. Program informacyjno-edukacyjny „Wszechnica związkowca” (988P) - projekt własny Okręgowego Inspektoratu Pracy

Założeniem programu było przeprowadzenie cyklu szkoleń (seminariów) dla członków organizacji związkowych, w tym społecznych inspektorów pracy nt. prawa pracy, przepisów i zasad bhp, legalności zatrudnienia.

Działając na rzecz popularyzacji zagadnień związanych z przestrzeganiem prawa pracy, kształtowania świadomości zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy, popularyzacji zagadnień dot. legalności zatrudnienia, w ramach ww. programu, w 2020 r. przeprowadzono 4 szkolenia. W szkoleniach uczestniczyło łącznie 114 podmiotów, tj. 108 przedstawicieli organizacji związkowych i 6 społecznych inspektorów pracy.

Działania realizowane były we współpracy z Regionem NSZZ „Solidarność” w Gorzowie Wlkp. oraz Zarządami Oddziałów Związku Nauczycielstwa Polskiego w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. Omawiana problematyka: rola i zadania społecznych inspektorów pracy w placówkach oświatowych, uprawnienia związków zawodowych, najnowsze zmiany w prawie pracy, prawo oświatowe, karta nauczyciela.

12. Inne działania prewencyjno-promocyjne

Pracownicy merytoryczni Okręgowego Inspektoratu Pracy w ramach tematu przeprowadzili **2 szkolenia** i wykonali **10 czynności popularyzacyjnych**. W działaniach uczestniczyły **542 podmioty** (w tym m.in. 110 pracowników, 423 odbiorców masowych).

W styczniu 2020 r. specjalista OIP przeprowadził szkolenie dla pracowników biblioteki głównej oraz filii Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. C. Norwida w Zielonej Górze. W trakcie szkolenia omówił wybrane zagadnienia z zakresu prawa pracy. W szkoleniu uczestniczyło 68 osób.

Podobne szkolenie, w którym zakres tematyczny poszerzony został o wytyczne związane z przeciwdziałaniem pandemii koronawirusa, specjalista przeprowadził w październiku 2020 r. Wówczas w spotkaniu z przedstawicielem OIP uczestniczyło 40 pracowników ww. biblioteki i jej oddziałów. Szkolenie zorganizowano z zachowaniem rekomendacji dot. bezpieczeństwa epidemicznego.

W kwietniu 2020 r. specjalista OIP wziął udział w spotkaniu on-line na portalu społecznościowym Facebook, zorganizowanym w ramach czwartej edycji Lubuskiej Akademii Rozwoju. LAR to inicjatywa Urzędu Marszałkowskiego, o charakterze doradczo-szkoleniowym, służąca wsparciu przedsiębiorczości i rozwoju regionalnego. Podczas godzinnej transmisji „na żywo” specjalista omówił zmiany w prawie pracy wprowadzone w związku

z epidemią koronawirusa oraz odpowiadał na pytania słuchaczy. W wideokonferencji z przedstawicielem Okręgu uczestniczyło 423 odbiorców masowych.

W ramach tematu, w listopadzie 2020 r. eksperci Okręgowego Inspektoratu Pracy udzielali porad prawnych czytelnikom Gazety Lubuskiej. Porady dotyczyły różnorodnych zagadnień. Czytelnicy pytali o zasady dot. pracy zdalnej, badania profilaktyczne i okresowe.

III.2. Konkursy o tematyce ochrony pracy

1. Konkurs „Pracodawca-organizator pracy bezpiecznej” (XXVII edycja)

Celem konkursu jest promowanie pracodawców, którzy organizują pracę w sposób zapewniający wysoki poziom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników oraz przestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym dotyczących legalności zatrudnienia. Konkurs buduje pozytywny wizerunek pracodawcy, dbającego o systematyczną poprawę stanu bhp.

Laureatami XXVII edycji na szczeblu Okręgu (etap regionalny) zostali:

W kategorii I, zakładów małych zatrudniających do 50 pracowników przyznać:

I miejsce – **HAJDUK Agnieszka i Dariusz Nasińscy Sp. z o.o. Sp.k.**, Gorzów Wlkp.

W kategorii II, zakładów zatrudniających od 51 do 250 pracowników przyznać:

I miejsce – **HENSCHEL Engineering Automotive Sp. z o.o.**, Kostrzyn n. Odrą

II miejsce – **VALUEPACK EUROPE Sp. z o.o.**, Szprotawa/Wiechlice

III miejsce – **BRINKHAUS POLSKA Sp. z o.o.**, Kostrzyn n. Odrą

W kategorii III, zakładów zatrudniających powyżej 250 pracowników przyznać:

I miejsce – **Ingram Micro CFS Fulfilment Sp. z o.o.**, Świebodzin

II miejsce – **ARCTIC PAPER KOSTRZYN S.A.**, Kostrzyn n. Odrą

III miejsce – **MASZOŃSKI Logistic Sp. z o.o. Sp.k.**, Sulęcín

Ponadto Komisja postanowiła docenić osiągnięcia w zakresie poprawy warunków pracy i przyznała Wyróżnienie Specjalne **Elektrociepłowni ZIELONA GÓRA S.A.** w Zielonej Górze.

2. Konkurs „Najaktywniejszy społeczny inspektor pracy”

Celem konkursu jest promowanie działalności społecznych inspektorów pracy, którzy realizując swoje ustawowe zadania, skutecznie wpływają na poprawę stanu bezpieczeństwa pracy w zakładach i ochronę uprawnień pracowniczych. Mogą w nim uczestniczyć zakładowi, oddziałowi i grupowi społeczni inspektorzy pracy, zgłoszeni przez organizacje związkowe. Konkurs przebiega w dwóch etapach: wojewódzkim i krajowym.

W 2020 r. laureatami na szczeblu Okręgu zostali:

I miejsce: **Rafał Wnuk**, społeczny inspektor pracy w ARCTIC PAPER KOSTRZYN S.A.;

II miejsce: **Henryk Piotr Zborowski**, społeczny inspektor pracy w PKP CARGOTABOR Sp. z o.o., Zakład Napraw Taboru w Czerwieńsku;

III miejsce: **Magdalena Machinowska**, społeczny inspektor pracy w ELEKTROCIEPŁOWNIA „ZIELONA GÓRA” S.A.

Ponadto Komisja wyróżniła:

Rafała Jaworskiego, społecznego inspektora pracy w Urzędzie Miasta Zielona Góra.

Zgodnie z regulaminem konkursu, zwycięzców etapu wojewódzkiego zgłoszono do udziału w etapie krajowym. Na wniosek Kapituły konkursu, Główny Inspektor Pracy przyznał **Nagrodę Główną Magdalenie Machinowskiej**, natomiast **Henryk Piotr Zborowski otrzymał Wyróżnienie**.

W 2020 roku, ze względu na trudną sytuację epidemiczną w kraju i ograniczenia z tym związane, odwołano uroczyste podsumowanie w Okręgu oraz galę finałową konkursów na Zamku Królewskim w Warszawie. Uhonorowanie laureatów odbyło się w siedzibie Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze. W imieniu Andrzeja Kwalińskiego, Głównego Inspektora Pracy nagrodę główną i wyróżnienie przekazał Jerzy Łaboński, szef zielonogórskiego Inspektoratu. W trakcie spotkania wyświetlono nagranie wideo z gratulacjami Głównego Inspektora Pracy. Zwycięstwa i udziału w konkursie gratulowali również Monika Bocian, przewodnicząca Rady OPZZ Województwa Lubuskiego i Bogusław Motowidełko, przewodniczący ZR NSZZ „Solidarność” w Zielonej Górze, członek Rady Ochrony Pracy.

3. Konkurs „Poznaj swoje prawa w pracy”

27 lutego 2020 r. w CKZiU „Elektronik” w Zielonej Górze odbył się finał regionalny kolejnej edycji konkursu Państwowej Inspekcji Pracy „Poznaj swoje prawa w pracy”.

Konkurs zorganizowano w ramach programu edukacyjnego „Kultura bezpieczeństwa”, którego celem jest podniesienie poziomu wiedzy nt. prawnej ochrony pracy, bezpiecznych i higienicznych warunków pracy wśród uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów. Program służy kształtowaniu świadomości zagrożeń występujących w środowisku pracy oraz popularyzacji zagadnień związanych z przestrzeganiem prawa pracy, problematyki zawierania umów cywilnoprawnych oraz umów terminowych, legalności zatrudnienia. W roku szkolnym 2019/2020 w programie uczestniczyło 18 lubuskich szkół ponadpodstawowych. W eliminacjach szkolnych do konkursu udział wzięło 517 uczniów, w finale regionalnym - **33 uczniów z 17 szkół**.

I miejsce w konkursie zajęła **Daria Maćkowiak** z Zespołu Szkół Gastronomicznych w Gorzowie Wlkp.

II miejsce zajęły: **Klaudia Jacewicz** z CKZiU „Budowlanka” w Zielonej Górze oraz **Natalia Tarczyńska** z Zespołu Szkół Mechanicznych w Gorzowie Wlkp.

W uroczystości uczestniczył Jerzy Łaboński, Okręgowy Inspektor Pracy. Nad prawidłowym przebiegiem konkursu czuwała Komisja w składzie: Zdzisław Klim, z-ca Okręgowego Inspektora Pracy - przewodniczący Komisji; Ireneusz Pawlik, nadinspektor pracy, kierownik Oddziału OIP w Gorzowie Wlkp. i Robert Simonjetz, nadinspektor pracy.

Podczas spotkania uczniowie i nauczyciele wysłuchali wykładu nt. podstaw świadczenia pracy.

Wszystkich uczestników konkursu uhonorowano okolicznościowymi dyplomami, a laureatów dodatkowo nagrodami rzeczowymi. Okolicznościowe upominki oraz listy gratulacyjne przekazano również nauczycielom.

IV. Charakterystyczne dane dla Lubuskiego (OIP Zielona Góra)

Wspomniano już wyżej, że Okręgowy Inspektorat Pracy w Zielonej Górze, zgodnie z ustaloną ustawowo właściwością terytorialną, obejmuje swoją działalnością województwo lubuskie.

Jak wynika z rocznika statystycznego województwa lubuskiego (US Zielona Góra) w naszym województwie na koniec 2019 roku mieszkało około 1 011,6 tys. osób (rok wcześniej 1 015,4 tys.). Około 360,7 tys. z nich (poprzednio 357,7 tys.) wykonywało pracę, z tego ponad 287,4 tys. tj. 79,7% w sektorze prywatnym. Na terenie Lubuskiego zarejestrowanych było 117 172 (pop. 113 277) podmiotów gospodarki narodowej, z czego 111 433 w sektorze prywatnym (ok. 95,1%), w tym 83 517 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Powyżej opisano wyniki i efekty działań kontrolno-nadzorczych oraz prewencyjno-informacyjnych naszego Okręgu. Wynikają z nich określone wnioski i oceny dotyczące stanu praworządności w stosunkach pracy na terenie Lubuskiego. Oceny dotyczą jednak tylko i wyłącznie podmiotów objętych naszym zainteresowaniem. Z uwagi na „negatywne” przesłanki doboru zakładów do kontroli, ww. uwag i ocen nie należy przenosić na ogół działalności pracodawców i przedsiębiorców w województwie. Chcąc pokusić się o takie oceny należałoby przeprowadzić działania na ściśle ustalonych zasadach statystycznych, a takich nie prowadzono.

Poniżej przedstawiono niektóre ogólne dane oraz umieszczono opis kilku charakterystycznych zjawisk w zakresie objętym działaniami naszego Urzędu w 2020 roku, które w sposób obrazowy (wg danych GUS, WSSE i KRUS) przedstawiają stan w zakresie szeroko rozumianej ochrony pracy i obszary, które powinny być przedmiotem szczególnej troski w przyszłości.

IV.1. Wypadki przy pracy (wg GUS)

Do czasu opracowania niniejszego sprawozdania nie były jeszcze w GUS opracowane pełne dane dot. wypadków przy pracy za cały 2020 rok. Zatem dokonano skróconej analizy wypadków przy pracy w naszym województwie za III kwartały 2020 roku w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego.

Z danych uzyskanych od Urzędu Statystycznego wynika, że w ww. okresie 2020 roku w województwie lubuskim w wypadkach przy pracy i traktowanych na równi z wypadkami przy pracy poszkodowanych zostało 972 osób (poprzednio – 1378) tj. nastąpił spadek (o ok. 29,5%) liczby poszkodowanych.

W przypadku wypadków powodujących najgroźniejsze skutki dla poszkodowanych w ciągu 9 miesięcy 2020 r. w porównaniu do roku poprzedniego, zmieniły się liczby poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych, natomiast na tym samym poziomie kształtowała się liczba wypadków ciężkich, i tak:

- zmalała liczba osób, które poniosły śmierć w wypadkach przy pracy – 7 w 2019 r. do 1 w roku sprawozdawczym;
- na tym samym poziomie kształtuje się liczba poszkodowanych, u których wypadek spowodował ciężkie uszkodzenie ciała – 10 osób w 2019 r i 10 w 2020 r.

Poniższe tabele przedstawiają podstawowe dane liczbowe dotyczące poszkodowanych w wypadkach przy pracy w województwie lubuskim za III kw. 2019 i 2020 (wg GUS):

Tab.: Zestawienie liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy oraz wypadków traktowanych na równi z wypadkami przy pracy w woj. lubuskim.

Wypadki \ Rok	III kw. 2019	III kw. 2020	zmiana (-/+%)
Ogółem, w tym:	1378	972	- 29,5%
śmiertelne	7	1	- 85,7%
ciężkie	10	10	-

Tab.: Zestawienie liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy w woj. lubuskim w rozbiciu na wybrane sekcje gospodarki za III kw. 2019 i 2020.

	Wyszczególnienie	III kw. 2019	III kw.2020	+/- %
	Ogółem	1378	972	- 29,47
A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	34	29	- 14,71
B	Górnictwo i kopalnictwo	8	4	- 50,00
C	Przetwórstwo przemysłowe	648	457	- 29,48
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	9	2	- 77,78
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami	46	38	- 33,34
F	Budownictwo	32	29	- 9,38
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów i sprzętu	145	125	- 13,80
H	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	105	80	- 23,81
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	14	4	- 71,43
J	Informacja i komunikacja	3	1	- 66,67
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9	2	- 77,78
L	Obsługa nieruchomości	17	7	- 58,83
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	9	1	- 88,88
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	31	33	+ 6,45
O	Administracja publiczna, obrona narodowa, ubezpieczenia społeczne	77	44	- 42,86
P	Edukacja	58	32	- 44,83
Q	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	104	71	- 31,74

R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7	9	+ 28,57
S	Pozostała działalność usługowa, komunalna i społeczna	11	4	- 63,64

W ciągu omawianego okresu roku sprawozdawczego zarysował znaczny bo o około 30% spadek ogólnej liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy, znacząco spadła liczba wypadków śmiertelnych z 7 do 1 (dane za III kwartały 2020 roku), natomiast na niezmiennym poziomie (10 wypadków) zarejestrowano wypadki ciężkie.

Jak można zauważyć w powyższych zestawieniach, znaczne zmiany wskaźników wypadkowych odnotowano w kilku obszarach działalności gospodarczej. Biorąc pod uwagę najbardziej istotne w naszym regionie sektory gospodarki, wzrost liczby poszkodowanych zanotowano w obszarach:

- w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją o 28,57%;
- w działalności w zakresie usług administrowania i działalności wspierającej o ok. 28,9%;

W kilku istotnych sekcjach gospodarki (w tym np. budownictwie i przetwórstwie przemysłowym) w Lubuskiem w 2020 roku odnotowano spadki liczby poszkodowanych w wypadkach:

- budownictwo – o 9,38%;
- przetwórstwo przemysłowe - o 29,48%;
- informacja i komunikacja – o 66,67%;
- edukacja – o 44,83%;
- działalność finansowa i ubezpieczeniowa – o 77,78%,
- działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi - o 71,43%,
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę – o 77,78%.

Analiza powyższych danych mogła by sugerować znaczną poprawę w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy u pracodawców działających na terenie objętym właściwością Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze. Jednak działania organów PIP na polu likwidacji zagrożeń wypadkowych powinny nadal być priorytetem w kolejnych latach oraz nie należy ustawać w działaniach prewencyjnych i informacyjnych skierowanych głównie do tych sektorów gospodarki, gdzie występuje najwięcej zagrożeń.

IV.2. Wypadki przy pracy rolniczej (wg KRUS)

W 2020 roku zgłoszono do Oddziału Regionalnego KRUS w Zielonej Górze **160** wypadków (tj. o 16 mniej niż w roku poprzednim, co stanowi spadek o ok. 14%, przy spadku liczby osób ubezpieczonych o 390 z 14 545 do 14 155).

Zarejestrowano również **8** wniosków o jednorazowe odszkodowanie w związku z chorobą zawodową (o 7 mniej niż rok wcześniej).

W roku sprawozdawczym wypłacono 1 jednorazowe odszkodowanie w związku ze śmiercią poszkodowanego na skutek wypadku przy pracy rolniczej.

Tab. Zgłoszenia wypadków przy pracy rolniczej w latach 2010 – 2020.

OR KRUS w Zielonej Górze	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	275	291	304	283	298	261	232	228	210	186	160

Za wypadek przy pracy rolniczej w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w roku 2020 uznano **146** zdarzenia i z tego tytułu wypłacono **129** jednorazowych odszkodowań z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, w następstwie których poszkodowani doznali stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, o 20 mniej niż w 2019 roku, co stanowi spadek 13%.

Najwięcej osób zostało poszkodowanych wskutek: **upadku osób - 49 poszkodowanych**, tj. 38 % wszystkich wypłaconych jednoazowych odszkodowań, następnie **w grupie uderzenie, przygnięcie, pogryzienie przez zwierzęta - 23 poszkodowanych**, tj. 18% wypadków.

W większości wypadków - 48% zakończonych wypłatą jednoazowych odszkodowań orzeczono uszczerbek na zdrowiu w przedziale od 1 do 5%. W 49% przypadków, orzeczono uszczerbek od 6 do 10%.

Wskaźnik wypadkowości w rolnictwie w województwie lubuskim wyniósł w 2020 roku 9,00 wypadków na 1000 ubezpieczonych, nastąpił spadek do roku 2019 o 1,08 (10,08).

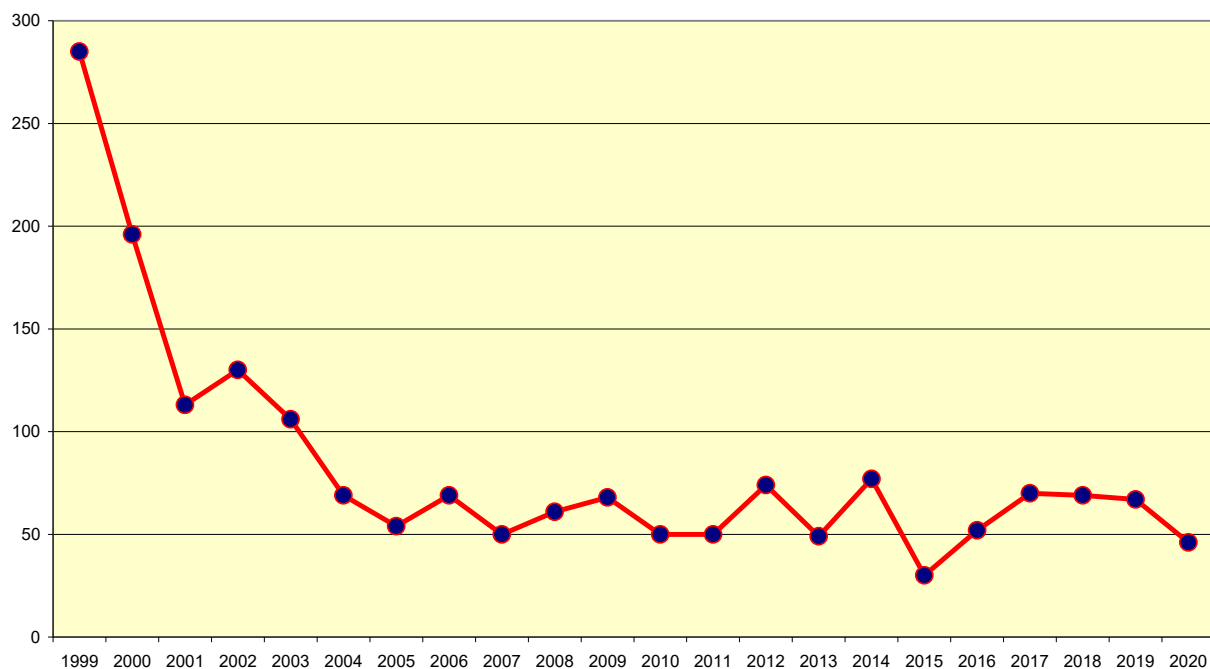
IV.3. Choroby zawodowe (wg WSSE)

Według danych Państwowej Inspekcji Sanitarnej (WSSE Gorzów Wlkp.) w 2020 roku stwierdzono w województwie lubuskim **46** chorób zawodowych (w roku poprzednim 67 - znaczny spadek – o ok. 31%) oraz wydano 25 decyzji negatywnych o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (o 20 mniej niż w roku poprzednim).

Z danych WSSE wynika, że po raz kolejny największa liczba chorób zawodowych dotyczyła grupy chorób zakaźnych i pasożytniczych, ale tym razem zmalała – do **17** (poprzednio 31 - spadek o ok. 45% - wszystkie przypadki to borelioza).

Dodać należy, że w latach poprzednich liczba stwierdzonych przypadków boreliozy była duża. Mimo, iż borelioza to wynik kontaktu pracownika z pasożytem zwykle sprzed długiego okresu czasu, jest tu ciągle miejsce do działań zapobiegawczych i profilaktyki przeciwkleszczowej dla pracodawców i przedsiębiorców, szczególnie tych działających w sektorze rolnictwa i leśnictwa. Wartym odnotowania jest znaczny wzrost chorób zawodowych w grupie „przewlekłe choroby narządu głosu” do 14 przypadków (8 w 2019 r.), oraz spadek z 10 w 2019 r. do 3 w roku 2020 w grupie „przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy”. W pozostałych grupach chorób nastąpiły tylko niewielkie zmiany.

Choroby zawodowe (wg WSSE)

Tab. Liczba i rodzaj chorób zawodowych stwierdzonych w województwie lubuskim w latach 2015- 2020 (wg WSSE)

Pozycja wykazu	Wykaz chorób zawodowych						
		2015	2016	2017	2018	2019	2020
1	Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa wywołane przez czynniki chemiczne	0	1	0	0	0	0
3	Pylice płuc	0	2	2	3	0	0
5	Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli	0	0	0	0	0	0
6	Astma oskrzelowa	2	2	1	0	3	2
7	Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	1	0	0	0	0	0
8	Ostre uogólnione reakcje alergiczne	0	0	0	0	0	0
12	Alergiczny nieżyt nosa	0	1	0	1	2	0
15	Przewlekłe choroby narządu głosu	3	11	10	8	8	14
17	Nowotwory złośliwe	1	0	1	2	0	1
18	Choroby skóry	3	3	4	2	3	1
19	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wyk. pracy	3	9	6	7	9	6
20	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	4	8	9	9	10	3
21	Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego	0	0	1	1	1	2

	spowodowany hałasem						
22	Zespół wibracyjny	1	0	1	2	0	0
26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa, w tym:	12	15	35	34	31	17
	1. wirusowe zap. wątroby typu B	0	0	2	0	0	0
	2. wirusowe zap. wątroby typu C	1	0	1	0	0	0
	3. borelioza	11	15	31	33	31	17
	4. brucelozą	0	0	1	1	0	0
	5. inne (w tym gruźlica)	0	0	0	0	0	0
ogółem		30	52	70	69	67	46

V. Współpraca lokalna i międzynarodowa

V.1. Współpraca z partnerami społecznymi i instytucjonalnymi

Wprowadzenie w miesiącu marcu 2020 roku stanu zagrożenia epidemiologicznego, a następnie ogłoszeniu stanu epidemii na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wpłynęło praktycznie na wszystkie obszary działania Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze. Również współpraca z partnerami społecznymi i instytucjonalnymi ze względu na ograniczenia w możliwości organizacji spotkań bezpośrednich musiała zostać znacznie zawężona. Tym bardziej warto odnotować te działania, które udało się zrealizować.

Zagadnienia związane z ochroną pracy ze względu na swój wymiar społeczny są przedmiotem szerszego zainteresowania. Podległość Państwowej Inspekcji Pracy Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej oraz problematyka jaką zajmują się Inspekcja wymusza kontakty kierownictwa Okręgu z parlamentarzystami reprezentującymi województwo Lubuskie. W 2020 roku kontakty z posłami i senatorami ograniczały się do symbolicznych spotkań w ramach uczestnictwa w organizowanych wydarzeniach. W miarę możliwości informowaliśmy o bieżących problemach w działalności naszego Urzędu, najbardziej istotnych wynikach i efektach prowadzonych kontroli i działalności na terenie naszego województwa.

Kierownictwo Okręgu kilkakrotnie spotkało się z panem Bogusławem Motowidełko - członkiem Rady Ochrony Pracy i przewodniczącym Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Zielonej Górze. W trakcie tych spotkań przedstawiano m.in. materiały analityczne i informacje z działalności Okręgu oraz materiały prewencyjne, promocyjne i informacyjne wydawane przez Główny Inspektorat Pracy oraz opracowania tematyczne i roczne sprawozdania z działalności Okręgowego Inspektoratu Pracy.

Zgodnie z postanowieniami ustawy o PIP, Wojewoda Lubuski otrzymał bieżące roczne sprawozdanie z działalności Okręgowego Inspektoratu Pracy. Przedmiotem rozmów w ramach okazjonalnych kontaktów były aktualne sprawy z zakresu ochrony pracy dotyczące terenu naszego województwa oraz istotne bieżące wydarzenia w tym działania związane z epidemią SARS-Cov-2. Warto nadmienić, że nadinspektor pracy – koordynator sekcji legalności

zatrudnienia Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze jest członkiem powołanego przez Wojewodę Lubuskiego - Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi.

Podobnie jak w latach poprzednich, współpraca z organami samorządu terytorialnego obejmowała Sejmik Województwa Lubuskiego, Zarząd Województwa Lubuskiego i Urząd Marszałkowski, oraz część starostw powiatowych, a także niektóre gminy. Okręgowy Inspektor Pracy, zgodnie z ustawą o PIP, przekazał Marszałkowi Województwa Lubuskiego sprawozdanie z działalności OIP w roku poprzednim. Przedmiotem rozmów lub korespondencji z przedstawicielami władz samorządowych były najczęściej sprawy związane z wynikami kontroli organów inspekcji w instytucjach dla których organem prowadzącym jest samorząd, wynikające z faktu sprawowania funkcji organu prowadzącego dla niektórych placówek samorządowych, a także działania w zakresie poprawy warunków i bezpieczeństwa pracy w rolnictwie rodzinnym.

Stało się już tradycją, iż na sesjach Sejmiku Województwa Lubuskiego przedstawiane są wyniki kontroli w roku poprzednim wraz z krótką oceną stanu praworządności w stosunkach pracy i bezpieczeństwa pracy na terenie województwa lubuskiego. W roku ubiegłym sprawozdanie z działalności Okręgu również zostało przekazane do wiadomości radnych Sejmiku.

W roku sprawozdawczym utrzymywano robocze kontakty z Lubuską Izbą Rolniczą w zakresie bezpieczeństwa pracy na wsi oraz w ramach uzgodnień wspólnego projektu mającego za zadanie promowanie bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych.

Na bieżąco wymieniano informacje z przedstawicielami zielonogórskiego Oddziału Stowarzyszenia Pracowników Służby BHP. Przedstawiciele Okręgu brali udział w charakterze wykładowców w szkoleniach tematycznych organizowanych przez Stowarzyszenie m.in. na temat bezpieczeństwa i higieny pracy przy pracach budowlanych.

Kontynuowana była współpraca z Uniwersytetem Zielonogórskim, głównie z Wydziałem Mechanicznym Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz działającym tam Oddziałem Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego. Na ww. Wydziale prowadzone są studia dzienne i zaoczne z zakresu ergonomii, środowiska pracy oraz studia podyplomowe bezpieczeństwa i higieny pracy, wspomagane merytorycznie przez wyspecjalizowanych inspektorów pracy. W zakresie bezpieczeństwa pracy w budownictwie współpracę kontynuowano z Wydziałem Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska UZ.

Współpraca z organami nadzoru i kontroli.

Podobnie jak w latach poprzednich, w roku 2020 współpracowaliśmy z różnymi organami kontroli i nadzoru w woj. lubuskim. Ze względu na ograniczenia epidemiologiczne ograniczono do minimum spotkania na szczeblu kierownictw. W przypadku niezbędnych spotkań roboczych lub okolicznościowych - wymieniano materiały i informacje na temat prowadzonych działań kontrolnych oraz omawiano problemy i kierunki dotyczące wspólnych zadań. Ograniczenia w znacznym stopniu dotyczyły również działalności kontrolno-nadzorczej co przełożyło się na czynności zaliczane do współpracy (kontrole wspólne / kontrole na wniosek / powiadomienia o wynikach kontroli).

Realizowano postanowienia porozumień o współpracy zawartych zarówno na szczeblu centralnym jak i wojewódzkim. W trakcie roku prowadzono ustalenia w sprawie podpisania porozumienia Okręgowego Inspektora Pracy w Zielonej Górze z Lubuskim Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym, jednakże ze względu na obecną sytuację - sprawę jego podpisania przełożono na okres późniejszy.

Tab. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące współpracy w 2020 roku:

Lp.	Nazwa organu kontroli i nadzoru	Liczba wspólnych działań	W tym:		
			wspólne kontrole	kontrole na wnioski	powiadom. o wynikach
1.	Państwowa Inspekcja Sanitarna	31*	0	0	7
2.	Urząd Dozoru Technicznego/ Transportowy Dozór Techniczny	21	0	0	20
3.	Prokuratura	32**	0	0	7
4.	Policja	22	0	4	18
5.	Straż Graniczna	17	3	0	14
6.	Państwowa Straż Pożarna	1	0	0	1
7.	Inspekcja Ochrony Środowiska	0	0	0	0
8.	Państwowy Nadzór Budowlany	6	1	1	4
9.	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	21	0	1	20
10.	Urzędy Pracy (WUP, PUP, FP MRPiPS)	11	0	3	8
11.	Administracja Skarbowa	26	0	8	18
12.	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy	0	0	0	0
13.	Organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i samorządu terytorialnego	25	0	4	21
14.	Inne organy, organizacje (NIK,GIODO,ITD, UTK i inne)	10	0	2	8

Łącznie	223	4	23	146

* - w tej liczbie 24 wnioski Lubuskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o wydanie opinii w sprawach odstępstw.

** - w tej liczbie 25 zawiadomień prokuratury o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Jak w latach poprzednich, wspólne kontrole występują dość sporadycznie, ale w konkretnych sprawach (np. ze Strażą Graniczną) są prowadzone częściej np. w przypadkach wymagających szczegółowego wyjaśnienia sprawy przez inny organ albo wsparcia działań inspektorów pracy przez służby mundurowe. Z uwagi na różne uwarunkowania prawne (m.in. wynikające z ustawy o swobodzie działalności gospodarczej) i praktyczne, łatwiej jest prowadzić kontrole oddzielnie i wzajemnie wymienić odpowiednie informacje lub dokumenty po ich zakończeniu. Skalę wspólnych działań z innymi organami przedstawia powyższa tabela.

Po raz kolejny notujemy znaczną liczbę udokumentowanych czynności wykonywanych przez inspektorów pracy we współpracy z innymi organami.

Z prokuraturą współdziałano w trzech zasadniczych kierunkach:

- współpraca w zakresie ustalania okoliczności i przyczyn śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych wypadków przy pracy,
- kontakty w ramach postępowań przygotowawczych wszczętych z zawiadomień inspektorów pracy o szczególnie nagannych praktykach pracodawców wyczerpujących znamiona przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, działalności instytucji państwowych lub wiarygodności dokumentów,
- wymiana informacji i spotkania szkoleniowe dla omówienia stanu realizacji porozumienia o współdziałaniu, problematyki odpowiedzialności karnej i stanu ochrony pracy w województwie.

Organom prokuratury udzielano informacji o wynikach kontroli lub udostępniano dokumentację zebraną w toku postępowań kontrolnych. Dominowały materiały z dochodzeń powypadkowych. Prokuratorzy wielokrotnie pogłębiali swoje ustalenia w drodze konsultacji z inspektorami badającymi wypadki lub składającymi zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstw. Inspektorzy pracy występowali o udostępnienie dokumentacji zebranej w ramach postępowań przygotowawczych.

Kontakty z sądami zdominowały czynności o charakterze procesowym, gdzie inspektorzy wielokrotnie występowali w charakterze oskarżycieli publicznych i świadków w sprawach o wykroczenia przeciwko prawom pracownika. Udostępnienie sądom, na ich żądanie, informacji lub dokumentacji pokontrolnych, występowanie do sądów o odpisy prawomocnych wyroków, analiza dokumentacji sądowej w sprawach, którymi równolegle zainteresowano organy Państwowej Inspekcji Pracy, odwoływanie się do informacji objętych Krajowym Rejestrem Sądowym lub Krajowym Rejestrem Karnym pozostają sprawdzonymi formami współdziałania.

Inspektorzy pracy występowali w charakterze świadków przed sądami w sprawach innych, aniżeli o wykroczenia p-ko prawom pracownika.

W związku ze zmianą struktury organizacyjnej Urzędu Dozoru Technicznego Oddziały w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. zostały przekształcone w Biura i podlegają obecnie pod Oddział Terenowy z siedzibą w Poznaniu. Kontynuowana jest współpraca na poziomie województwa z inspektorami z Oddziałów.

Współpraca z Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym i inspektorami powiatowymi obejmowała jak rok rocznie zagadnienia w zakresie zapobiegania chorobom zawodowym oraz zwalczania przyczyn ich powstawania, a także podejmowania wspólnych przedsięwzięć mających na celu ochronę zdrowia pracowników przed zagrożeniami tkwiącymi w środowisku pracy. Dodatkowo w związku z działaniami kontrolnymi inspektorów pracy w obszarze podejmowanych przez pracodawców działań mających ograniczyć zagrożenia pracowników wirusem SARS-Cov-2 współpracowano z Lubuskim Państwowym Inspektorem Sanitarnym w Gorzowie Wlkp. Ponadto, wzajemnie z LPWIS wymieniano sprawozdania z działalności i bieżące informacje specjalistyczne.

Utrzymywano bieżące robocze kontakty oraz podejmowane były wspólne przedsięwzięcia prewencyjne i informacyjne z Oddziałami ZUS. Inspektorzy pracy mają dostęp do ZUS-owskich baz danych np. dla identyfikacji przedsiębiorców, w których miały miejsce wypadki przy pracy i duża liczba pracowników wykonuje zadania w narażeniu na czynniki szkodliwe. Współpraca układa się po partnersku.

W działania prewencyjne i informacyjne na rzecz rolnictwa włączały się aktywnie również inne organizacje i instytucje z naszego Regionu, szczególnie KRUS, LODR w Kalsku, Lubuska Izba Rolnicza, Agencja Nieruchomości Rolnych, Urząd Wojewódzki i Marszałkowski i inne. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział Regionalny w Zielonej Górze zorganizował również konkurs „Bezpieczeństwo i higiena pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym” dla uczniów szkół rolniczych z terenu województwa, z udziałem w jury przedstawiciela naszego OIP.

Podstawowym efektem współpracy organów kontroli i nadzoru na Ziemi Lubuskiej jest kompleksowe rozpoznanie i podejmowanie działań w celu rozwiązania istniejących problemów, szczególnie tych z pogranicza zakresu działania konkretnego urzędu, a przede wszystkim szybsze i dogłębne załatwienie spraw zgłaszanych przez zainteresowanych danym problemem. Współpraca różnych organów kontroli i nadzoru w naszym województwie z Okręgowym Inspektoratem Pracy jest merytoryczna i stabilna. Należy mieć nadzieję, że wraz z ustąpieniem epidemii w kolejnych latach nastąpi stabilizacja wspólnych działań co jeszcze bardziej przełoży się na ich jakość, a szczególnie zwiększenie efektów współpracy w celu poprawy warunków i bezpieczeństwa pracy.

Współpraca z partnerami społecznymi.

W roku sprawozdawczym z powodzeniem kontynuowano współpracę z organami samorządu zawodowego i gospodarczego.

Okręgowy Inspektor Pracy utrzymywał kontakty z kierownictwem Lubuskiej Organizacji Pracodawców, Organizacji Pracodawców Ziemi Lubuskiej, Lubuskiego Sejmiku

Gospodarczego, Zachodniej Izby Przemysłowo-Handlowej, Izby Rzemieślniczych i Przedsiębiorczości w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. a także Lubuskiej Izby Budownictwa i Lubuskiej Izby Rolniczej. Przejawem właściwej współpracy był między innymi udział Henryka Macieja Woźniaka – Przewodniczącego Zarządu Lubuskiej Organizacji Pracodawców w briefingu poświęconemu działaniom inspekcji pracy i pracodawców w zakresie ograniczania zagrożeń wynikających z rozprzestrzeniania się wirusa SARS-Cov-2.

Jak wynika z powyższego, współpraca z organizacjami pracodawców, układa się poprawnie. Niestety, organizacje pracodawców skupiają tylko niewielki odsetek pracodawców i ich pozytywne działania nie zawsze docierają do większości nie zrzeszonych pracodawców, szczególnie tych mniejszych, gdzie stwierdza się najwięcej uchybień. W województwie lubuskim na ponad 100 tys. Pracodawców i przedsiębiorców tylko ok. 1 tys. Jest zrzeszona w organizacjach. Stanowi to zatem ok. 1% ogólnej ich liczby, choć biorąc pod uwagę liczbę osób w nich zatrudnionych, odsetek jest wyższy. Trzeba przyznać, że pracodawcy zrzeszeni w tych organizacjach są bardziej świadomi i przygotowani do wypełniania zadań wynikających z przepisów prawa pracy.

Prawidłowo układała się współpraca ze związkami zawodowymi. Poza rutynowym współdziałaniem inspektorów pracy z przedstawicielami zakładowych organizacji związkowych i społecznymi inspektorami pracy w trakcie prowadzenia kontroli, ściśle kontakty utrzymywano ze strukturami regionalnymi, w tym szczególnie z Zarządami Regionów NSZZ „Solidarność” w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. oraz lubuską Radą OPZZ i ZNP. Warty odnotowania w obszarze współpracy ze związkami zawodowymi jest realizacja własnego programu informacyjno-edukacyjnego Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze pod nazwą „Wszechnica związkowca”. W ramach projektu w 2020 roku zrealizowano cykl szkoleń, których adresatami byli przedstawiciele organizacji związkowych oraz społeczni inspektorzy pracy.

V.2. Przygraniczna współpraca międzynarodowa

Kontynuując współpracę przygraniczną z Inspekcją Pracy w Brandenburgii m.in. realizując zapisy porozumienia zawartego przed kilkunastoma laty pomiędzy Głównym Inspektorem Pracy a Ministrem Pracy Brandenburgii, w 2020 roku prowadzono ograniczone działania OIP Zielona Góra i Krajowego Biura Ochrony Pracy Brandenburgii w Poczdamie Oddział w Cottbus (Landesamt für Arbeitsschutz, Verbraucherschutz und Gesundheit - Regionalbereich Süd Cottbus) tj. dawnym Urzędem Ochrony Pracy i Techniki Bezpieczeństwa w Cottbus. W roku sprawozdawczym nie organizowano bezpośrednich wspólnych przedsięwzięć, ale jak jest w zwyczaju od z górną dwudziestu lat, w stosunkach partnerskich Cottbus - Zielona Góra ma miejsce wzajemna wymiana czasopism o szeroko rozumianej tematyce ochrony pracy, a także okresowych sprawozdań z działalności. Uzyskane materiały pozwalają na zapoznanie ogółu inspektorów pracy z problemami ochrony pracy w sąsiedniej Brandenburgii, z ewentualnością ich wykorzystania w działaniach inspekcyjnych w Polsce.

VI. Podsumowanie, wnioski oraz założenia i kierunki działania

Z uwagi na czasowe ograniczenie czynności kontrolnych wyłącznie do przypadków bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia pracowników oraz badania śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych wypadków przy pracy, podjęte w dniach 16 marca i 30 października 2020 r. z powodu pogarszającej się sytuacji epidemiologicznej kraju, w okresie sprawozdawczym Okręg nie zrealizował w pełnym zakresie zadań kontrolno-nadzorczych oraz prewencyjno - informacyjnych, wynikających z harmonogramu pracy.

Efekty działalności kontrolno – nadzorczej, prewencyjnej, promocyjnej oraz informacyjnej trudno jednoznacznie oszacować. Pozostają wymierne bezpośrednio w tych sytuacjach, gdy w wyniku kontroli inspektora pracy pracodawca np. wypłacił należność z tytułu wynagrodzenia, bądź wydał świadectwo pracy. Pozytywne i policzalne wyniki zauważalne są także, gdy zlikwidowano zagrożenie wypadkowe lub doprowadzono do obniżenia przekroczeń dopuszczalnych norm czynników szkodliwych, których intensywność dawała się negatywnie odczuć na stanowiskach pracy. Konkretnie efekty w skali makro są możliwe również do wykazania, gdy w wyniku wykonania zastosowanych przez inspektora środków prawnych dokonano zmian na lepsze w konstrukcji i technologii produkcji wyrobów, zabezpieczeń maszyn i urządzeń, likwidacji lub ograniczenia emisji szkodliwości zawodowych itp. Bywają jednak przypadki, w których trudno jest jednoznacznie ustalić, w jakim stopniu poprawa stanu bezpieczeństwa i praworządności w zakładach jest bezpośrednim wynikiem podjętych działań przez inspektorów pracy, a w jakim rezultatem samodzielnych, bądź tylko inspirowanych kontrolą działań pracodawców (np. 29,5% spadek liczby poszkodowanych w przetwórstwie przemysłowym).

W roku 2020 inspektorzy pracy Okręgu przeprowadzili łącznie 1243 kontrole u 1107 pracodawców lub przedsiębiorców, ujawniając szereg nieprawidłowości. W ich wyniku wydali 3830 decyzji nakazowych, w tym 3772 dotyczące warunków pracy oraz 58 nakazujących wypłatę należnych świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy. Ponadto wystosowali 3240 wniosków zawartych w wystąpieniach i poleceniach, przede wszystkim w sprawach z zakresu prawnej ochrony pracy i legalności zatrudnienia. Warto w tym miejscu podkreślić, że spadek liczby tematycznych kontroli, koniecznych interwencji, a w konsekwencji wygenerowanych środków prawnych wynikał z ograniczeń pandemicznych, ale także z poprawy stanu ochrony pracy w województwie.

- ✓ *W roku sprawozdawczym wpłynęło 1381 skarg pracowniczych (poprzednio 1525). Przelamana została dotychczasowa tendencja wzrostowa - z porównania danych liczbowych wynika, że nastąpił ponad 9% spadek (wobec 2019 r.) wniosków interwencyjnych. Udział anonimowych nadawców skarg kształtował się na poziomie ok. 13% (poprzednio – 14,2%), a tradycyjnie dominowały skargi byłych pracowników – spadek do 38,8% (poprzednio 40%). W okresie sprawozdawczym aż 52,6% interwencji odnotowano w zakładach zatrudniających do 9 pracowników (poprzednio 51,7%), a powyżej 249 pracowników – 9,5%.*
- ✓ *W zakresie stanu regulowania zobowiązań finansowych wobec pracowników należy zaznaczyć, że odnotowano spadek liczby nakazów płatniczych inspektorów pracy oraz kwoty*

objętej tymi decyzjami. Wysokość zaległych wypłat na jednego uprawnionego wyniosła 3770 złotych (poprzednio – 3713 zł). Uwzględniając fakt, że aż ok. 95% kwoty nakazanej stanowiły zaległości płacowe wobec pracowników 3 zakładów, można przyjąć, że wysokość kwoty objętej nakazami w regionie wynika wprost z problemów finansowych pojedynczych firm. Reasumując, w 2020 r. inspektorzy pracy stanęli przez koniecznością ingerencji w 20 zakładach (poprzednio 37), gdzie w drodze 58 decyzji płatniczych nakazali pracodawcom uregulowanie zobowiązań finansowych wobec 716 pracowników (poprzednio 1131) na łączną kwotę ok. 2,7 mln. zł (poprzednio 4,2 mln). Nakazami płatniczymi, podobnie jak w latach poprzednich, objęto m.in. przypadki niewypłacenia wynagrodzenia za pracę, ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy, odprawy pieniężnej z tytułu rozwiązania stosunku pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, nagrody jubileuszowej.

- ✓ Statystyki GUS dot. III kwartałów 2020 roku informują o 972 osobach poszkodowanych w wypadkach przy pracy w woj. lubuskim co stanowi 29,5% spadek w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku. Pozytywnie rokuje spadki w budownictwie (9,4%), handlu (13,8%), transporcie (23,8%) i przetwórstwie przemysłowym (29,5%). Optymistycznie nastraja poprawa wskaźnika częstości wypadków (liczba poszkodowanych na 1000 pracujących) z 4,18 na 2,8 oraz radykalny spadek (31%) chorób zawodowych.

Na bieżąco monitorowane jest wykonanie decyzji nakazowych i wystąpień. Dane są rejestrowane na podstawie odpowiedzi otrzymywanych od pracodawców oraz wynikają z protokołów kontroli sprawdzających.

Poprzez działania prewencyjne i informacyjne oraz współpracę z partnerami społecznymi również wpływno na poprawę stanu ochrony pracy. Pozostawaliśmy umiarkowanie aktywni w zakresie oferty szkoleniowej dla partnerów społecznych, tj. pracodawców i przedstawicieli związków zawodowych. Prowadzone były akcje informacyjno-promocyjne i prewencyjne oraz konkursy o tematyce związanej z bezpieczeństwem pracy. Świadczone poradnictwo prawne i techniczne przynosi efekty w rozwiązywaniu zbiorowych oraz indywidualnych spraw pracowniczych. Ten rodzaj tzw. „miękkiej” działalności będzie kontynuowany w następnych latach.

Działalność kontrolna inspektorów pracy dostarcza także przykładów pozytywnych. Mamy dane o zakładach, w których warunki pracy są coraz lepsze, a nawet zupełnie zadowalające. Mowa tu głównie o przedsiębiorstwach nowopowstałych lub zmodernizowanych, co umożliwiło wymianę parku maszynowego i wprowadzenie nowoczesnych technologii, trwale poprawiających warunki i stan środowiska pracy. Coraz częściej zakłady te wprowadzają nowoczesne systemy zarządzania bezpieczeństwem pracy. Dla przykładu, w ubiegłorocznej XXVII edycji konkursu „Pracodawca organizator pracy bezpiecznej” wyłoniono kolejnych laureatów tej rywalizacji.

W zakresie poprawy stanu warunków pracy wydaje się, że wprowadzone wcześniej przepisy dotyczące zróżnicowanej składki na ubezpieczenie wypadkowe przynoszą pożądane efekty. Rozwiązanie to powinno, w dłuższej perspektywie czasu, uruchomić mechanizm ekonomiczny, motywujący pracodawców do większej dbałości o stan bezpieczeństwa i higieny pracy. W roku sprawozdawczym, korzystając z tych uregulowań, w 2 przypadkach inspektorzy pracy złożyli wnioski do ZUS o zwiększenie o 100% składki wypadkowej na najbliższy rok

składkowy w firmach, gdzie po raz kolejny stwierdziliśmy rażące naruszenia przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy. Być może w celu zwiększenia zainteresowania inwestowaniem w poprawę warunków pracy, dobrze byłoby wprowadzić możliwość wnioskowania o zmniejszenie tej składki, np. dla uczestników (laureatów) niektórych projektów prewencyjnych lub konkursów.

O efektywności i skuteczności działań kontrolnych decyduje głównie właściwy dobór zakładów do kontroli oraz określenie problemów kontrolnych. Należy doskonalić narzędzia identyfikacji zakładów, w których występują poważne zagrożenia i to zarówno w sferze warunków pracy, jak i praworządności w stosunkach pracy. Zapewniony dostęp m.in. do danych gromadzonych w ZUS dotyczących zakładów, gdzie miały miejsce wypadki przy pracy, w wyniku których wypłacono odszkodowanie poszkodowanym oraz podmiotów zgłaszających nowych pracowników do ubezpieczenia społecznego powinien ułatwić inspektorom pracy planowanie działań kontrolno – nadzorczych, bądź prewencyjno - informacyjnych. Aktualną sprawą pozostaje dostęp do danych jednostkowych GUS w zakresie wypadków przy pracy.

Nie zmienia się lista przyczyn inspirujących występowanie ze skargami na działania pracodawców. Za podstawowe należy przyjąć zmiany przepisów prawa pracy i ich nieznaną przez pracodawców, wadliwą interpretację i niewłaściwe stosowanie przepisów w praktyce, świadome działanie pracodawców na niekorzyść osób zatrudnionych, a także trudną sytuację ekonomiczną niektórych firm. W działalności inspektorskiej niedogodność w szybkim i kompleksowym rozpatrywaniu skarg stanowią zmiany adresów siedzib firm, lokowanie firm w mieszkaniach prywatnych, brak dokumentacji pracowniczej, w tym umów o pracę, list płac, ewidencji czasu pracy, a niekiedy wręcz arogancja i poczucie bezkarności firm zatrudniających pracowników.

Rosnące oczekiwania wobec Urzędu stwarzają konieczność przenoszenia punktu ciężkości w działaniach organów PIP z bezpieczeństwa i higieny pracy na zagadnienia związane z praworządnością w stosunkach pracy, w tym na pracochłonne i długotrwałe, a zarazem trudne w procesie ferowania stanowiska, sprawy związane z „umowami śmieciowymi”, nierównym traktowaniem, czy mobbingiem. Kolejne zmiany w regulacjach utrwalają ten kierunek działania, a nawet poszerzają obszar zainteresowania o zadania m.in. z zakresu legalności zatrudnienia, minimalnej płacy godzinowej przy wykonywaniu pracy na podstawie umów zlecenia, zakazu pracy w handlu, PPK.

Analiza wyników kontroli przestrzegania przepisów prawa pracy i przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy pozwala na stwierdzenie, że mimo prowadzenia systematycznych działań i uzyskiwania doraźnych efektów, nie osiągnięto pożądanego poziomu stanu ochrony pracy, choć powtarzalne spadki liczby poszkodowanych w wypadkach i jednostek chorobowych zdają się pozytywnie rokować na przyszłość.

Systematyzując powyższe, podobnie jak w latach poprzednich, można ustalić najczęściej artykułowane przyczyny stwierdzanych w trakcie kontroli nieprawidłowości, w tym: niedostateczną wiedzę u osób podejmujących działalność gospodarczą w zakresie prawa pracy i związanych z tym obowiązków pracodawcy dotyczących zapewnienia odpowiednich warunków pracy; nastawienie na maksymalizację zysków z działalności, nawet kosztem naruszania uprawnień pracowniczych; kondycję rynku pracy w województwie, powodującą, mimo poprawy, nierównowagę w relacjach między pracodawcą i pracownikiem,

a w konsekwencji akceptację pracownika na pracę w warunkach odbiegających od pożądaných; dotychczasowy brak bezpośrednich ekonomicznych bodźców motywujących poprawę warunków pracy, w sytuacji gdy zróżnicowana składka wypadkowa powoli przynosi oczekiwane efekty; zła sytuacja finansowa wielu zakładów; częsta zmiana przepisów prawa, co powoduje brak stabilności i czytelności.

W roku 2021 zaplanowane kontrole i programy prewencyjne, promocyjne oraz informacyjne mają promować bezpieczne zachowania i wspierać pracodawców w dążeniu do ograniczania zagrożeń skutkujących wypadkami przy pracy i chorobami zawodowymi. Realizowane będą zadania długofalowe, wynikające z przyjętej perspektywy 2019-2021, w tym dot. stanu bezpieczeństwa w wytypowanych zakładach o wysokiej skali zagrożeń, bieżące, ukierunkowane na ocenę wybranych problemów ochrony pracy i stałe, powtarzalne, skupione na systematycznym egzekwowaniu prawa, obejmujące m.in. kontrole legalności zatrudnienia, a priorytetowo badanie wypadków przy pracy oraz działalność interwencyjną w zakresie skarg pracowniczych i zagrożeń publicznych.

Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu, kontynuowana będzie (na ile pozwoli sytuacja epidemiczna) kampania na rzecz poprawy stanu świadomości prawnej uczestników procesu pracy, młodzieży i studentów. Zamierzamy kontynuować, a w niektórych obszarach intensyfikować, działania prewencyjne oraz informacyjno - promocyjne. Jesteśmy otwarci na kontakty i staramy się włączać do tej misji lokalne media. Będziemy także kontaktować się i współpracować z organami władzy lokalnej, uczelniami i szkołami oraz innymi instytucjami i organami działającymi w pokrewnych obszarach zainteresowania. W ramach działalności promocyjnej i prewencyjnej Urząd będzie propagował i wspierał wprowadzanie przez zakłady pracy nowoczesnych systemów zarządzania bezpieczeństwem pracy. W razie potrzeb określonych przez partnerów społecznych zaplanowane zostaną szkolenia specjalistyczne.

Zaproponowane wyżej ustalenia i wnioski z ubiegłorocznej działalności, a także zamierzenia i plany z pewnością nie wyczerpują całości problematyki, ale powinny przyczynić się do poprawy skuteczności nadzoru oraz stopnia zaangażowania i aktywności partnerów społecznych, a tym samym do poprawy stanu ochrony pracy w regionie.

Okręgowy Inspektor Pracy
Jerzy Łaboński

Zielona Góra, w lutym 2021 roku

Sprawozdanie w wersji elektronicznej jest dostępne na stronie Okręgowego Inspektoratu Pracy pod adresem: <https://zielonagora.pip.gov.pl/pl/o-urzedzie/sprawozdania-z-dzialalnosci>

VII. Dane liczbowe z działalności OIP Zielona Góra w 2020 roku

Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2020 r. - kontrole i środki prawne
(wg sekcji gospodarki narodowej PKD)

Wyszczególnienie		L I C Z B A									
		kontrole	decyzji					decyzji zaprzestania działalności ²⁾	wystąpień ³⁾	wniosków w wystąpie- niach	poleceń ⁴⁾
			w tym:								
1	2	3	ogółem ¹⁾	wstrzymania prac	skierowania pracowników do innych prac	wstrzymania eksploatacji maszyn	nakazujących wypłatę świadczeń pieniężnych	9	10	11	12
	OGÓŁEM, w tym:	1 243	3 830	53	82	189	58	0	750	2 902	238
1.	Rolnictwo i leśnictwo, łowiectwo	22	104	1	3	5	0	0	18	82	0
2.	Górnictwo, wydobywanie	1	1	0	0	0	0	0	1	1	
3.	Przetwórstwo przemysłowe	267	1 239	23	34	104	20	0	175	558	44
4.	Wytwarzanie energii ^{a)}	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Dostawa wody ^{b)}	17	97	1	0	2	0	0	11	47	0
6.	Budownictwo	162	613	23	37	43	1	0	97	432	25
7.	Handel i naprawy ^{c)}	275	1 001	2	5	13	2	0	146	666	42
8.	Transport i gospod. magaz.	147	152	1	0	0	12	0	109	464	77
9.	Zakwaterow. i usługi gast. ^{d)}	42	92	0	0	0	0	0	26	88	9
10.	Informacja i komunikacja	6	9	0	0	0	0	0	6	23	
11.	Finanse i ubezpieczenia ^{e)}	7	4	0	0	0	0	0	4	15	0
12.	Obsługa rynku nieruchom.	5	57	0	0	5	0	0	5	24	2
13.	Działalność profesjonalna ^{f)}	24	59	1	1	4	0	0	15	59	3
14.	Usługi administrowania ^{g)}	65	62	1	2	4	0	0	34	92	6
15.	Administracja publiczna ^{h)}	93	91	0	0	0	0	0	28	54	7
16.	Edukacja	36	52	0	0	0	1	0	22	54	5
17.	Opieka zdrowot. i pom. społ.	32	76	0	0	9	0	0	23	88	10
18.	Kultura, rozrywka i rekr.	11	36	0	0	0	19	0	9	26	0
19.	Pozostała działaln. usług.	31	85	0	0	0	3	0	21	129	8
20.	Gospodarstwa domowe ⁱ⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21.	Organizacje eksterytorialne ^{j)}	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22.	Nieokreślona działalność	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

^{a)}Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę

^{b)}Dostawa wody:ścieki, odpady, rekultywacja

^{c)}Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle

^{d)}Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

^{e)}Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

^{f)}Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

^{g)}Działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca

^{h)}Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne

ⁱ⁾Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, produkuje wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

^{j)}Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: dane PIP

1) łączna liczba decyzji inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 1,2,3,4,6,6a,7 ustawy o PIP;

2) łączna liczba decyzji okręgowych inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 5 ustawy o PIP;

3) łączna liczba wystąpień inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP.

4) łączna liczba poleceń inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP.

**Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2020 r. - kontrole i środki prawne
(wg wielkości zatrudnienia)**

Wyszczególnienie		L I C Z B A										
		kontrole	decyzji						decyzji zaprzestania działalności ²⁾	wystąpień ³⁾	wniosków w wystąpie- niach	poleczeń ⁴⁾
			ogółem ¹⁾	w tym:								
				wstrzymania prac	skierowania pracowników do innych prac	wstrzymania eksploatacji maszyn	nakazujących wypłatę świadczeń pieniężnych					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	OGÓŁEM, w tym zakłady o zatrudnieniu:	1 243	3 830	53	82	189	58	0	750	2 902	238	
1.	1 - 9	614	2 235	34	62	100	15	0	362	1 530	114	
2.	10 - 49	362	1 044	7	16	49	25	0	224	900	75	
3.	50 - 249	190	414	11	4	37	5	0	116	331	35	
4.	250 i powyżej	77	137	1	0	3	13	0	48	141	14	

1) łączna liczba decyzji inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 1,2,3,4,6,6a,7 ustawy o PIP;

2) łączna liczba decyzji inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 5 ustawy o PIP;

3) łączna liczba wystąpień inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP;

4) łączna liczba poleceń inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP;

Źródło: dane PIP

Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2020 r. - kontrole i środki prawne
(wg form własności)

1	Wyszczególnienie	L I C Z B A									
		kontroli	decyzji					decyzji zaprzeszania działalności ²⁾	wystąpień ³⁾	wniosków w wystąpie- niach	poleceń ⁴⁾
			ogółem ¹⁾	w tym:							
2	3	4	wstrzymania prac	skierowania pracowników do innych prac	wstrzymania eksploatacji maszyn	nakazujących wypłatę świadczeń pieniężnych	9	10	11	12	
	OGÓŁEM, w tym:	1 243	3 830	53	82	189	58	0	750	2 902	238
1.	Sektor publiczny^{a)} ogółem, w tym własność:	172	286	1	0	2	1	0	81	222	16
	1. państwowa	16	12	0	0	0	0	0	6	16	1
	2. samorządowa	152	271	0	0	2	1	0	72	190	15
	3. mieszana	4	3	1	0	0	0	0	3	16	
2.	Sektor prywatny^{b)} ogółem, w tym własność:	1 056	3 527	52	82	187	57	0	662	2 650	216
	1. prywatna krajowa	929	3 188	47	77	171	41	0	578	2 398	206
	2. prywatna zagraniczna	94	251	2	4	11	14	0	62	174	9
	3. prywatna mieszana	33	88	3	1	5	2	0	22	78	1
3.	Sektor mieszany zrównoważony^{c)}										
4.	Nieokreślona własność	15	17	0	0	0	0	0	7	30	6

^{a)} **sektor publiczny** obejmuje podmioty stanowiące własność państwową, jednostek samorządu terytorialnego oraz z przewagą kapitału podmiotów sektora publicznego;

^{b)} **sektor prywatny** obejmuje podmioty gospodarki stanowiące własność prywatną krajową, zagraniczną oraz z przewagą kapitału podmiotów sektora prywatnego;

^{c)} **sektor mieszany zrównoważony** obejmuje własność mieszaną między sektorami z takim samym udziałem własności sektora publicznego i prywatnego.

1) łączna liczba decyzji inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 1,2,3,4,6,6a,7 ustawy o PIP;

2) łączna liczba decyzji okręgowych inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 5 ustawy o PIP.

3) łączna liczba wystąpień inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP.

4) łączna liczba poleceń inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP.

Źródło: dane PIP

Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2020 r. - wykroczenia i przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową

(wg sekcji gospodarki narodowej PKD)

SPR_2P

Wyszczególnienie		L I C Z B A							
		ujawnionych wykroczeń				podjętych środków prawnych			zawiadomień prokuratury o przestępstwach
		ogółem	w tym:			nałożonych mandatów	skierowanych wniosków do sądu	zastosowanych środków wychowawczych	
objętych mandatami	objętych wnioskami do sądu		objętych środkami wychowawczymi						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	OGÓŁEM, w tym:	895	479	92	324	267	25	245	25
1.	Rolnictwo i leśnictwo, łowiectwo	7	1	1	5	1	1	4	0
2.	Górnictwo, wydobywanie	2	1	1	0	1	1	0	0
3.	Przetwórstwo przemysłowe	205	123	15	67	76	8	52	3
4.	Wytwarzanie energii ^{a)}	0	0	0	0	0	0	0	0
5.	Dostawa wody ^{b)}	10	3	0	7	2	0	6	2
6.	Budownictwo	176	123	10	43	71	2	37	4
7.	Handel i naprawy ^{c)}	166	85	9	72	43	2	48	3
8.	Transport i gospod. magaz.	156	73	27	56	38	5	40	9
9.	Zakwaterow. i usługi gast. ^{d)}	19	11	1	7	6	1	6	0
10.	Informacja i komunikacja	5	2	0	3	1	0	2	0
11.	Finanse i ubezpieczenia ^{e)}	3	3	0	0	1	0	0	0
12.	Obsługa rynku nieruchom.	9	4	0	5	2	0	3	0
13.	Działalność profesjonalna ^{f)}	17	10	0	7	6	0	6	0
14.	Usługi administrowania ^{g)}	36	13	1	22	9	1	19	4
15.	Administracja publiczna ^{h)}	1	0	0	1	0	0	1	0
16.	Edukacja	10	0	0	10	0	0	8	0
17.	Opieka zdrowot. i pom. społ.	16	3	5	8	2	1	5	0
18.	Kultura, rozrywka i rekr.	20	1	19	0	1	2	0	0
19.	Pozostała działaln. usług.	37	23	3	11	7	1	8	0
20.	Gospodarstwa domowe ⁱ⁾	0	0	0	0	0	0	0	0
21.	Organizacje eksterytorialne ^{j)}	0	0	0	0	0	0	0	0
22.	Nieokreślona działalność	0	0	0	0	0	0	0	0

^{a)}Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę^{b)}Dostawa wody:ścieki, odpady, rekultywacja^{c)}Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle^{d)}Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi^{e)}Działalność finansowa i ubezpieczeniowa^{f)}Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna^{g)}Działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca^{h)}Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczneⁱ⁾Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby^{j)}Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: dane PIP

**Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2020 r. - wykroczenia i przestępstwa
przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową
(wg wielkości zatrudnienia)**

Wyszczególnienie		L I C Z B A							
		ogółem	ujawnionych wykroczeń			podjętych środków prawnych			zawiadomień prokuratury o przestępstwach
			objętych mandatami	objętych wnioskami do sądu	objętych środkami wychowawczymi	nałożonych mandatów	skierowanych wniosków do sądu	zastosowanych środków wychowawczych	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	OGÓŁEM, w tym zakłady o zatrudnieniu:	895	479	92	324	267	25	245	25
1.	1 - 9	504	288	34	182	156	12	132	18
2.	10 - 49	235	119	37	79	61	6	60	3
3.	50 - 249	113	52	10	51	34	5	43	2
4.	250 i powyżej	43	20	11	12	16	2	10	2

Źródło: dane PIP

**Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2020 r. - wykroczenia i przestępstwa
przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową
(wg form własności)**

Wyszczególnienie		L I C Z B A							
		ogółem	ujawnionych wykroczeń			podjętych środków prawnych			zawiadomień prokuratury o przestępstwach
			objętych mandatami	objętych wnioskami do sądu	objętych środkami wychowawczymi	nałożonych mandatów	skierowanych wniosków do sądu	zastosowanych środków wychowawczych	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	OGÓŁEM, w tym:	895	479	92	324	267	25	245	25
1.	Sektor publiczny^{a)} ogółem, w tym własność:	20	2	1	17	1	1	14	1
	1. państwowa	1	0	0	1	0	0	1	0
	2. samorządowa	17	2	1	14	1	1	11	1
	3. mieszana	2	0	0	2	0	0	2	0
2.	Sektor prywatny^{b)} ogółem, w tym własność:	865	472	91	302	263	24	226	24
	1. prywatna krajowa	779	422	86	271	231	20	202	22
	2. prywatna zagraniczna	64	36	5	23	21	4	18	1
	3. prywatna mieszana	22	14	0	8	11	0	6	1
3.	Sektor mieszany zrównoważony^{c)}								
4.	Nieokreślona własność	10	5	0	5	3	0	5	0

^{a)} **sektor publiczny** obejmuje podmioty stanowiące własność państwową, jednostek samorządu terytorialnego oraz z przewagą kapitału podmiotów sektora publicznego;

^{b)} **sektor prywatny** obejmuje podmioty gospodarki stanowiące własność prywatną krajową, zagraniczną oraz z przewagą kapitału podmiotów sektora prywatnego;

^{c)} **sektor mieszany zrównoważony** obejmuje własność mieszaną między sektorami z takim samym udziałem własności sektora publicznego i prywatnego.

Źródło: dane PIP